



AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

MÄRTS 2019

MILANG

VARGAMÄE MOODI SÜVENEMINE

Iga endast lugupidav eestlane on lähinädalatel mõnuga kiluvõileiba hauganud, pingviinide paraadi vaadanud ja vähemalt kolm tundi kinosaalis veetnud, et ära näha saajandi suurteoseks tituleeritud Tanel Toomi linateos „Tõde ja õigus”. Tundub, justkui kogu riik hingaks mingis teistsuguses, tammsaarelilikus rütmis. Päevalehtedes ilmuvad filmiarvustused, osatäitjad ja filmitegijad figureerivad telesaadetes ja raadioeetris – „Tõe ja õiguse” melust on raske kõrvale jääda. Ja ega ei peakski: see on film, mis liigutab. Hingepõhjani. Kinosaalis võib peaaegu et tunda, kuidas kogu saal ühes taktis hingab, kuidas vaatajate süda lööke vahele jätab, kui-

das kõigil silmad märjaks kisuivad.

Toom ise on öelnud, et Vargamäe asukate lugu liigutas teda ja ajendas filmi väntama. Selle filmi taga seisab hulk südamega tehtud tööd, mida on ka tulemusest näha. Südame ja hoolega tehtud töödesse on süvenetud, kõvasti aega panustatud, nende pärast on muret tuntu ja siiralt rõõmustatud. Praegusel rööprähklemise ajastul tõuseb minu silmis järjest rohkem nende inimeste väärtus, kes suudavad mitme projekti kallal sahmimise asemel millessegi tõeliselt süüvida. Muidugi ei tohi niiviisi tegutsedes end täielikult töötama unustada (võiksime õppida Vargamäe

Andrese vigadest!), aga põhjalikul keskendumisel on oma võlu – kogu hingega millegi kallale asudes on tulemus unikaalne ja väärtuslik.

Niisiis jätke vahelduseks kõik segajad kõrvale ja süüvige näiteks käesolevasse Miilangusse, mis on samuti südame ja hoolega kokku pandud. Lugege draamakunstist ja nullkult, vahetusõpilastest ja puudumistest, õpilasfirmadest ja koolistressist. Usun, et igaüks leiab siit mõne loo, mis kõnetab, liigutab, uusi mõtteid tekitab või inspireeratsiooni annab.

Mõnusat süvenemist!

KIRKE MARIA LEPIK
peatoimetaja

Hugo kiidab:

kõiki klasse, kes Instagramis tegutsevad ja koolielu eredad hetked iseeneste ja tulevaste põlvete tarvis jäädvustavad.

Maurus laidab:

õpilasi, kes arvestuste nädalal söömas ei käinud, aga end ARNO-s puudujaks ka ei märkinud.

KÜLJENDUS

Anette Habanen

Ela Lõhmus **FOTOGRAAFID**

Olivia Raudsik Grete Pedak

Olaf Tamm Elisabeth Prants

Tanel Tamm

Liisa Tamm

TOIMETUS

Ester Asso

Grete Isabel Huik

Kati Ilus

Laura Liisa Jaansoo

Andrea Jagur

Alicia Jemets

Renar Kihho

Helene Maria Kikas

Karmen Kukk

Markus Laanoja

Mari Leito

Kertu Liisa Lepik

Andriine Navi

Elo Saal

Liisbet Teemaa

Anna Weidebaum

ILLUSTRAATOR

Annika Arrak

JUHENDAJA

Age Salo

PEATOIMETAJA

Kirke Maria Lepik

KAANEPIILT

Tanel Tamm

KEELETOIMETUS

Kirke Laura Allik

Kadri Jõul

Grethen Saar

SOTSIAALMEEDIA TOIMETUS

Rachel Kõllo

Mari Leito

SISEORIENTEERUMISVÕISTLUS PANI OSALEJAD PROOVILE

KIRKE MARIA LEPIK

Sõbrapäeva õhtul kogunesid Treffnerisse orienteerumishuvilised, et võtta mõõtu koolimajja paigutatud kontrollpunktide leidmise kiiruses. Võistluse korraldasid Toomas Roosma (11. a) ja Markus Sulg (11. b). Võistlus oli väga populaarne: osavõtjaid oli 98, neist noorim 10-aastane ja vanim 78 aastat vana.

Korraldajad olid ette valmistanud 10 erinevat rada, mis kulgesid kolmel korrusel ja keldris ning olid tehniliselt keerulised, nii et ise-

gi koolimaja hästi tundvatel võistlejatel tuli rajal aeg-ajalt peatuda ja rahulikult mõelda, kuhu poole järgmiseks tormata. Et võistlus põnevam oleks, olid paljud ukсед ja koridorid lintidega barrikadeeritud ning garderoobi ja võimlasse oli üles seatud terve labürint. Lisaks tavalistele kontrollpunktidele oli rajal kolm punkti, kus tuli vastata küsimustele võistluse sponsorite kohta. Vale vastus kajastus hiljem protokollis 30-sekundilise trahvi ajana.

Eeljooksudest pääsesid viis kiiremat edasi finaali. Kõigi vanuseklasside esikolmikusse jõudnud võistlejad said pingutuse eest tasuks

pungil auhinnakotid, mille täitumise eest hoolitsesid 17 võistluse sponsorit. Gümnaasiumi vanuserühmas olid edukaimad (paremusjärjestuses) Rasmus Kruusa (12. b), Toomas Tennisberg (12. b) ja Karl Martin Voovere (11. a) ning Kirke Maria Lepik (12. c), Anna Talas (12. a) ja Iris Kreinin (10. a).

Ehkki sündmus ei möödunud tehniliste viperusteta, jäid nii korraldajad kui osavõtjad üritusega väga rahule. Korraldajate sõnul oli see siiani suurejoonelisim siseorienteerumisvõistlus, mis Treffneris korraldatud, ning nad loodavad, et ürituse korraldamine ka järgmisel aastal ette võetakse.

JUHTKONNA VEERG

Juhtkonna veerg on uus rubriik, kus juhtkond vastab õpilaste küsimustele. Kui ise ei julge juhtkonna liikme poole pöörduda, siis võib julgelt oma küsimuse Miilangule saata!

Miks on kohvi joomine koolis keelatud ning kas juhtkond oleks nõus seda teatud tingimustel lubama?

Arendusjuht Aare Ristikivi: Tegelikult ei ole keelatud: sööklas on võimalik osta ja juua kohvi ning tegelikult oleme ka lubanud õpilastel ise toidu kaasa võtta ja termosest kohvi juua pika vahetunni ajal. Mida me ei taha näha, on see, et õpilased käivad topsi ümber ringi, sest need kipuvad ümber minema ja meil ei ole päevast koristajat, kes lapiga ringi käiks. Kindlasti ei taha me, et õpilased tunni ajal oma termose välja

võtaks, sest kohviaroom levib terves klassis ja see hakkab häirima kaasõpilasi ja nende keskendumisvõimet.

Milliseid uuendusi on koolis lähiajal oodata?

Aare Ristikivi: Meil on kaks suurt asja, millega me hetkel tegeleme. Esimene on tundide algusaja muudatus. 5. veebruaril on hoolekogu koosolek ja seal püüame selgusele jõuda ning amuidugi oleme püüdnud natukene ka õpilaste arvamust teada saada. Hoolekogus on põhjalikum arutelu: seal on kohal ka lastevanemate ja linnavõimu esindajad. Asi ei ole ainult selles, millal me alustame, vaid ka millal koolipäev lõppeb. (Hoolekogu koosolekul konkreetsete otsusteni ei jõutud ja arutelu koolipäeva algusaja osas jätkub - toim.)

Teine, mis on oluliselt põhimõttelisem muudatus ja vajab pikemat kaa-

lumist, on õpilastele suurema valiku andmine. Riiklikus õppekavas ette antud aineid me muuta ei saa, aga teine pool on kooli poolt koostatud õppekava ja selle osas saame olla paindlikumad, kui seni oleme olnud. Praegu on selgunud, et õpilased tahavad rohkem vastutust võtta ja nad ei soovi, et kõik oleks ette kirjutatud ning me kaalume seda, mis sugustel kursustel osalemist muuta vabatahtlikuks. Hetkel on näiteks inglise keel selline, kus käimine on vabatahtlik. Küsimus on aga, mis saab meie suundadest, kui õppekava muuta vabamaks. Tundide algusaja muudatus võib käiku minna juba järgmisest õppeaastast, aga õppekava muudatus, kui me peaks mingile otsusele jõudma, rakenduks järgmise aasta kümnendikele, sest me peame alustama 10. klassist. Meie huvi on õpilaste ootustele vastu tulla.

küsis Ester Asso

NOORED TREFFNERISTID VALLUTAVAD ÕPILASFIRMADE MAAILMA

LIISBET TEEMAA

Iga-aastane õpilasfirme ralli on märtsiks juba täies hoos. Moodsatel ÕF-idel on käed-jalad tegemist täis nii sotsiaalmeedias aktiivse reklaamitööga kui ka laatadel oma toodete tutvustamisega.

Sel aastal julgesid sammu ärimaailma teha 17 treffneristi, kellest moodustus 5 vahvat firmat. Miilang palus neil oma ettevõtteid lähemalt tutvustada.

ÕF Särav

Eva Maria Hanson, Laura Maria Meltsas, Kristiine Toots, Kättriin Avarlaid

Särav õpilasfirma lahendab liigse naha tootmise probleemi suurte nahafirmade kvaliteetsetest nahajääkidest käepaelu tehes. Käepaeltel on lühikesed positiivsed sõnumid, nagu näiteks „Pea püsti” või „Elu on seiklus” ning kuna käepael on alati käe ümber, siis on kõigil kandjatel alati positiivne sõnum endaga kaasas.



ÕF T-film

Saara Jaani, Riina Zimmer, Kättriin Pullerits

Me teeme T-särke, mille peal on stseen ühest Eesti (legendaarsest!) filmist koos vaimuka tsitaadiga. Sär-gid on valmistatud 100% puuvillasest materjalist. Idee tekkis spontaanselt Sāde kohvikus, kus tegime kohvi kõr-vale ajurünnaku. Saavutused on seni olnud tagasihoidlikud, aga kindlasti soovime ja unistame sellest, et meie T-särk jõuaks võimalikult paljude huvitavate ja stiilsete inimeste riide-kappi.

ÕF Flāsh

Elina Ribelus, Triinu Ruul, Susanna Peterson

Meie firma valmistab fotosei-nu vastavalt kliendi soovile ning rendime seinu neile va-jaminevaks perioodiks välja. Meil on olemas raamistik, mil-le peale saame iga kord uue seinu püsti panna. Tausta val-mistame riidest, mille peale saab panna erinevaid dekorat-sioone, tulukesi jms.

Praeguseks oleme teinud sei-nu oma sõprade sünnipäeva-dele, kuid kõige suuremaks väljakutseks oli HTG 135. juu-beliballi fotosein, millesse pa-nime väga palju higi ja pisa-raid.

ÕF Brand

Sander Aukust, Markus Jõeveer, Mihkel Mariusz Jezierski

Õpilasfirma Brand on toonud tu-rule esimese eestimaise juukse-viimistlustoodete kollektsiooni meestele. Meie tooted erinevad konkurentide pakutavatest oma erilise loodusliku koostise poo-lest.

Brandil on tänaseks üle saja ra-huloleva kliendi ning kolm kon-kurentsivõimelist toodet. Lähitulevikus on plaanis laiendada jaemüüki ning kasvatada nähta-vust meedias.

ÕF °C-bag

Merily Keskküla, Mariann Klaassen, Ethel Uibo, Lotte Vahelaan

Õpilasfirma C-bag toodab sooja ja külma hoidvaid korduvkasutatavaid termokotte, mis lisaks praktilisusele näevad ka head väl-ja. Meie kotte on hea kasutada tööle või kooli toitu kaasa võttes, aga ka lihtsalt toidupoes käies.

Meie idee tekkis soovist lahendada probleemi - kooli kaasa võetud kohukesed olid lõu-naks täiesti pehmeks läinud ja tahtsime leida mugavat lahendust just selliste olukordade lahendamiseks.



AVATUD UKSED MEELITASID ÜHEKSANDIKKE MITMEST EESTIMAA NURGAST



GRETE ISABEL HUIK

Kahel järjestikusel reedel, 8. ja 15. veebruaril olid Hugo Treffneri Gümnaasiumi uk- sed valla kõikidele üheksan- da klassi õpilastele, kellele pakkus huvi edasi õppimine just HTG-s.

Mõlemal pärastlõunal täitus audi- toorium uudishimulike noortega, kes veidi kartlikul ilmel kuulasid õppe- ja huvitegevuste kirjeldust ning praeguste õpilaste muljeid. Juhtkond rääkis õppekorraldusest, suundade erinevustest ja vabaai- nete süsteemist ning Hanna Simo- na Allas, Kirke Laura Allik ja Aksel Joonas Reedi tutvustasid humani- taar-, loodus- ja reaalkallakut õpi- laste perspektiivist.

Mida noored räägivad?

Hiljem avanes soovijatel võimalus minna väikestes gruppides maja- tuurile, kus traditsiooniliselt olid giidideks praegused õpilased. Mii- langu toimetajad tegid mõne po- tentsiaalse treffneristiga lühidalt

Kuigi juba esimesel reedel oli huvilisi nii palju, et tahtjad mah- tusid vaevu auditooriumisse ära, ei piisanud istekohtadest ka teisel reedel.

juttu ja uurisid, miks soovivad nad just Treffnerisse tulla ning mis on kõige veidram asi, mida nad selle kooli kohta kuulnud on. Samas jäi mainimata, mida sõna „veider” all mõeldi: see jäi igaühe enda tõlgen- dada.

Särasilmne neiu Tartust sõnas, et tahab tulla Treffnerisse, sest on häs- ti palju head kooli kohta kuulnud, samuti on tema õed kooli vilistla- sed. Koolil pidavat olema suurepä- rane õhkkond ja mõnus sõbralik õpikeskkond. Veider on tema mee- lest müüt, et kõik siinsed õpilased on väga targad ja keskpäraseid õp- pureid pole.

Lõbusas tujus grupp Ida-Viru- maalt tõi samuti esile vaba õhk- konda ja sõbralikku seltskonda, mida nende kodukohas õppides ei leia. Oluline on ka Treffneri üleül- dine maine ja head tulemused nii riigieksamites kui ka olümpiaadi- del. Veel mainiti praegustelt õpi- lastelt kuuldut, et õppimise kõrvalt

jääb aega ka hobidele ning muude tegevuste kõrval ei kannata sugugi hariduse kvaliteet. Veidraks peavad nad kuulujutte, mis peamiselt puu- dutavad tohutut tuupimist kõigi kolme aasta vältel, ning usuvad, et neil tõepõhja all ei ole.

Tähelepanelikud noormees ja tütarlaps Narvast soovivad oman- dada parimat võimalikku haridust eestikeelses keskkonnas eestlas- te keskel ning peavad Hugo Treff- neri Gümnaasiumit ainuõigeks valikuks. Piirilinnas selliseid või- malusi ei ole. Nad tõid esile sõbra- likke, avatud, seltskondlikke noori, õpetajate head taset ja professio- naalsust, korralikke klassiruumi, imeilusat koolimaja ning meie kor- ralikke füüsika- ja keemialaboreid. Samuti meeldib neile väga Tartu ja nad usuvad, et HTG-s omandatak- se tugev põhi, astumaks hiljem Tar- tu ülikooli. Nad ei kujuta ettegi, et Treffneri kohta võidaks üldse mida- gi veidrat öelda ning nende arvates on kõik kuulujutud alusetud.

PILT: GRETE ISABEL HUIK



BALLI OKSJONI ESEMETE SAATUS

ANDREA JAGUR
LIISBET TEEMAA

Detsembris toimunud HTG juubeliballi oksjonile panid mitmed õpetajad ja juhtkonnaliikmeid põnevaid esemeid välja. Miilang uuris järele, kellel õnnestus need oksjonil endale saada ja mis on eseme test tänaseks saanud.

Priidu Beieri amuuri tiigri nahast tehtud peenrahakott (45€)

Priidu peenrahakoti õnnelikeks omanikeks said neli noormeest: Juhan Pikamäe Gregor Jeets, Andreas Tristan Vaher ja Kaur Oskar Kõrgvee, kes kordamööda seda kasutavad.

Gregor ütles, et peenrahakott otsustati soetada, sest see kuulus nii kuulsale ja mainekale õpetajale ning tundus olevat väga erakordne toode. Samuti on see pehme ja mugav kasutada. Selle juures on ka mingi seletamatult hea aura. Noormehed usuvad ka, et kotike on tõesti amuuri tiigri nahast tehtud.

Punga müsteerium (55€)

Oksjoni kõige salapärasema ja põnevama eseme eest käis pingeline võitlus, millest väljus võitjana Gregor Jeets.

Mis see salapärane „Punga müsteerium” siis oli? Koolist vaba päeva luba Aime Punga allkirjaga. Selle kasutamise tingimuseks on, et sel päeval ei tohi olla ühtegi hindelist tööd. Gregor pole luba veel kasutanud, ta hoiab seda mustadeks päevadeks. Kui Aime Punga hakkakski pakkuma sellist teenust, et müüks oma allkirjaga vabu päevi koolist, siis Gregor kindlasti kaaluks selle võimaluse kasutamist. Eelkõige usub ta aga, et tema sõbrad ostaksid selliseid lube, vaadates, kui kadedad nad praegu on.

Ülle Hüva maal „Lilled vaasis” (50€)

Selle maali saatus kujunes veidi teistsugusemaks kui ülejäänud oksjoni esemetel. Nimelt astus Markus Trasberg ballisaali ning lehvitas sõbrale, kuid oksjoni läbiviijad nägid kätt ja maal saigi Markusele müüdud. Kuna see juhtus ikkagi kogemata, ei sunnitud teda maali ostma ja see rändas ringiga Hüvale tagasi.

Maal
„Sügisene
värvidemäng”:
Müüdud!



PILT: TAAVI TAIVÉRE

Grilliõhtu Ott Ojaveeriga kahele, ilusa ilmaga direktori koduaias. Boonuseks: kohal võib olla ka Katrin Ojaveer, kellega saab maha pidada värvika vestluse inglise keeles. Samuti saab mängida nende koera, Ameerika spanjel Lottega. (180€)

Juubeliballi oksjoni uhke peaauphinna omanikuks sai Tiina Saar.

Helgi Pähno ise heegeldatud pitsiga veneaegsest kangast tehtud köögikäterätt, mis läheb pestes aina pehmemaks (15€)

Uhke köögikäterätt leidis end vilistlase Toomas Laigu käest. Toomas arvas, et käterätt on alati hea ese, mida omada, ning eriti just siis, kui keegi on sellele hea energia kaasa andnud.

Marcus Hildebrandti valmistatud õunamoos (20€)

Samuti Toomas Laigu ostetud. Moosipurk pole veel avatud, kuid Toomas sõnas, et kevadel tuleb hetk, mil ta võtab selle armastusega tehtud moosi ette ja pistab pintslisse.

Ülle Seevri ebaküdoonia-õunamoos, mis sobib ideaalselt juustuga söömiseks (30€)

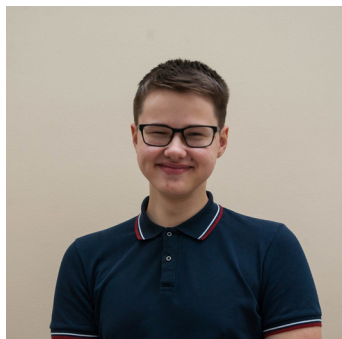
Õpetaja Seevri moos läks vilistlasele Ketter Ojakivile, kes oksjonist üsna spontaanselt tegi. Tudengina ei soovinud Ketter oma pakkumisi liiga kõrgele ajada, ent õnn naeratas talle ning moos oli võidetud.

Moos veel otsas pole, see ootab uhket üritust, head veini ja mõnusat seltskonda.

Olga Titova tikitud pilt (60€)

Selle imeilusa pildi soetas endale Patrick Peterson, kes riputas pildi kohe ka enda seinale televiisori kõrvale.

MIKS MINNA VALIMA?



MARKUS LAANOJA

Tänavuse aasta märtsis valitakse Eestis uus Riigikogu koosseis, mis järgmised neli aastat eestlaste elu kujundamisega tegeleb. Aastate jooksul on noorte valimisaktiivsus olnud teiste gruppidega võrreldes märkimisväärselt madalam, mistõttu on ka meie hääli vähem esindatud. Miks peaksid täisealised treffneristid 3. märtsil valimisjaoskonda minema?

Iga hääli loeb

See loosung pole ainult demokraatlik kliše, vaid kannab endas ka tükikest reaalsust. Kahtlemata on ebatõenäolised olukorrad, kus tulemusi eraldab vaid üks hääli, kuigi neidki tuleb ette. Kuid oma arvamust ei pea tähtsusetuks ainult üksikud inimesed. 2000. aastal jäi Al Gore'il puudu 537 hääli, et võita valimised Floridas ja saada USA presidendiks. Tol korral ei käinud samas osariigis hääletamas üle kahe miljoni inimese, kelle hääli oleks võinud tulemust drastiliselt muuta. Rahva võim ei saa toimida, kui kodanikud ei tunne isiklikku vastutust poliitikas osaleda ning oma arvamust avaldada. Iga hääli on vajalik üldise arvamuse kujundamiseks ja ri-

kastamiseks, aga ka selleks, et lõplikud tulemused aitaksid võimule poliitikud, keda usaldab võimalikult suur osa ühiskonnast. Suurem valijaskond aitab anda ülevaatlikuma arusaama rahva soovidest ja vajadustest ning teha otsuseid, millega enamuse nõustub. Inimesed, kes enda hääli ebaoluliseks peavad, on osa ulatuslikust probleemist, mille kõrvaldamine tagaks legitiimsed hääletustulemused ja õiglasemalt valitud Riigikogu.

Poliitikute mõjutamine

Kõigi kandidaatide peamine eesmärk on saada võimalikult palju hääli ja jõuda Toompeale, et võtta osa otsuste tegemisest. Selle jaoks on neil vaja saada endale arvukas valijaskond, mida saab teha ainult kindla platvormi abil. Aktiivsete noorte puhul on poliitikutel rohkem motivatsiooni edendada poliitikat, mis parandab just noorukite elu, kuna võivad sedasi leida endale potentsiaalse valijaskonna. Fookusesse võiksid tõusta küsimused, millest hoolivad sageli palju rohkem just nooremad inimesed,



Aktiivsete noorte puhul on poliitikutel rohkem motivatsiooni edendada poliitikat, mis parandab just noorukite elu.

nagu millised on vaba aja veetmise võimalused linnaruumis ja kas riik toetab rahaliselt minu õpinguid välismaal. Praegu on aga lihtne jätta meie huvid tagaplaanile, kuna

noorte passiivsuse tõttu ei aita neile keskendumine kaasa kandidaatide püüdlustele pääseda Riigikokku. Seetõttu keskenduvad meid ümbritsevad valimisreklaamid ja -plakatid rohkem hoopis pensionile või vanemapalgale, kuna suurem osa hääletajatest tuleb ühiskonnakihtidest, kelle jaoks need teemad tähtsad on. Aktiivsemad noored utsitaksid poliitikuid otsima lahendusi ka teistele probleemidele, kuna tekitab uus kontingent valijaid.

Pikk perspektiiv

Riigikogu valitakse neljaks aastaks, mille jooksul viivad valitud kandidaadid ja erakonnad ellu oma valimislubadusi. Selle perioodi jooksul muudetakse märkimisväärselt meie ühiskonda: kirjutatakse seadusi, kehtestatakse makse, sõlmitakse lepinguid. Nelja aasta jooksul võivad meie eludes oluliseks muutuda asjad, mis meid praegu kuidagi ei puuduta, nagu tulumaksu määr või lasteaiakoha maksumus. Mõistlik oleks kujundada oma seisukoht ka küsimustes, mis parasjagu kõige kõnekamad ei paista, kuna järgmise nelja aasta jooksul ei ole ilmselt enam võimalik nendel teemadel kaasa rääkida. Pärastine virisemine ei ole mitte ainult ebaefektiivne viis ühiskonna parandamiseks, vaid ka kahepalgeline tegu, kui pole käidud hääletamas. Hääletusel osalemine on kodanike võimalus otsustada, kes riiki juhtima hakkab ja kuidas seda tegema peaks. Kasutades meile antud demokraatlikke õigusi, saame luua ühiskonna, mis tõesti vastab meie soovidele.

Otsuse tegemist lihtsustab erinevate meediakanalite aktiivne jälgimine. Alustuseks võib abi olla ERRi, Delfi või Postimehe koostatud valijakompassidest, mis aitavad leida üldise poliitilise veendumuse.



VIKINGITE
VERD

MERLYN
DUNDERDALE



HELENE MARIA KIKAS

Merlyn on tegus loodusklassi abiturient, kes ei karda, mida elu toob, hindab šokoladi ja ausaid inimesi. Teetas kõrvale jagas Merlyn mõtteid loodusest, ühiskonna murekohtadest ja kogemusi „Osoonist”.

Sul on väga omapärane nimi. Kust see pärit on? Kasutan nime Merlyn Dunderdale, aga mul on tegelikult keskmine nimi ka ja see on Leigh. Mu isa on inglane: ta sündis Inglismaal, aga elas väiksema paljudes eri kohtades, näiteks USA-s. Millalgi sattus ta Venemaale, sest teda huvitas vene õigussüsteem ja siis ta kohtus Eestis minu emaga. Keegi on uurinud ka selle nime ajalugu ja tuleb välja, et nimi Dunderdale on viikingitelt pärit. Dunder nagu thunder ehk „äike” ja dale tähendab mingit ala või orgu, näiteks külade nimedel on tihti dale lihtsalt liide. Mul endal on küll tore mõelda, et minus on natuke viikingite verd ka.

Sa oled seotud Tartu Loodusmajaga. Millega sa seal tegeled? Tartu Loodusmaja on selline tore asutus, mille eesmärk on harrida noori keskkonnateemadel, aga ka süvendada sidet inimese ja looduse vahel. Ma olen seal 3-4 aastat käinud: esimestel aastatel käisin looduse- ja keskkonnauuringute ringis ehk lühidalt loodusringis. Seal tehakse katseid ja vaatlusi keskkonna kohta või käiakse õues erinevaid ülesandeid tegemas.

Praegu käin matkaringis, kus õpitakse, kuidas matka planeerida ja looduses ellu jääda. Matkaringiga oleme käinud ka Tartu Ülikooli spordihoones alpinismitreennis, samuti õppisime erinevaid sõlmi tegema.

Ühel hetkel hakkasime matkarangis koos teiste õpilastega mõtlema, et tahaks midagi rohkemat teha ja kangesti reisida ning siis lihtsalt korraldasime ühe rahvusvahelise projekti.

See projekt oli su praktiline töö, võiks Räägi sellest. Kõik algas ajurünnakuga, mille käigus mõtlesime, et projekt võiks Põhjamaadega seotud olla ja iseene- sestmõistetavalt ka keskkonnateemaline.

Lõpuks aga korraldasime õpilasvahetuse hoopis Itaaliaga. Just sellepärast, et looduse hoidmise mentaliteedi poolest on Eesti ja Itaalia väga erinevad. Projekti käigus üritasimegi avada itaallastele natuke rohkem keskkonnateemat ja toidutootmistsükli. Just kultuurilises mõttes oli huvitav, kuidas itaallased üldse ei mõtle nii palju loodusele kui eestlased: nad on palju looduskaugemad. Nad ei osanud eriti isegi prügi sorteerida. Itaallaste jaoks oli see projekt väga huvitav ja silmi avav, kuna Eesti kultuur oli neile kauge ja tundmatu.

Sinust on „Osooni” jaoks lugu tehtud. Kuidas sa sinna satustid? See on hea küsimus, ma ise olen ka selles osas segaduses. Oli üks laupäevane päev, jalutasin emaga Lõunakeskuses ja järsku helistas võõras number. Võtsin vastu ja öeldi, et tere, mina olen Kristo,

aga ma perekonnanime ei kuulnud. Hakkasin meeleheitlikult meelde tuletama, kas ma tean kedagi, kelle nimi on Kristo. Lõpuks tuli välja, et helistaja oli Kristo Elias „Osoonist”. Ta ütles, et tahab minuga „Osooni” jaoks intervjuu teha, sest olin saanud noore looduskaitsejärgi. Siis mõtlesin küll, et miks mina. Okei, ma sain selle järgi, aga samas oli see mitu aastat tagasi. Mõtlesin, et ta vaatas mingit nimekirja, nägi mu nime ning mõtles, et huvitav nimi ja selle järgi valiski.

Intervjuu ise toimus Loodusmajas, nii et see oli hästi hea võimalus seda tutvustada ja populariseerida. Põhimõtteliselt oligi niimoodi, et käisin Loodusmajas ringi ja tutvustasin igasuguseid asju, millest ma ise ka midagi eriti ei teadnud, lihtsalt üritasin rääkida asjadest, mis võiksid huvitavad olla. Oli hästi tore ja pingevaba, ei olnud tehisklikku tunnet, ent üks koht oli küll minu jaoks ebaloomulik. Mulle öeldi, et vaata kaugusesse ja mõtle. Ma vaatasin linnukesi ja puid ning jälgisin, kuidas vares lendab üle mu pea, ja mõtlesin selle peale, kui totter see on, mida ma teen. Tegelikult on hästi raske lihtsalt kaugusesse vaadata ja mõtlik välja näha!

HTGs tegeleb roheliste ring. Mida te seal teete? Oleme ringis praegu hästi palju mõelnud, mida teha ja kuidas osalejaid rohkem kaasata nii, et nad ei vahiks sulle otsa nagu nõutud kalad. Otsustasime, et igal kokkusaamisel räägime ühest teemast: osalejad ise saavad valida teema, mis neid huvitab, ja nii tekitame arutelu. See on selline talvine tegevus. Kui on soojemad perioodid, siis tahaksime teha rohkem matku ja õues viibida. Muidu on roheliste grupp selline väga üldine huviring, kus räägitakse rohelistest teemadest ja tehakse koos toredaid asju.



Looduse vastu ei saa. Me kõik oleme osa sellest

Mida oled sa õppinud loodusest? Looduse vastu ei saa. Me kõik oleme osa sellest. Ma olen aru saanud, kui jõuetu ja võimetu inimene tegelikult on. Me arvame küll, et oleme maailma kõige võimsam liik ja suudame kõike teha. Võib-olla on see nii, aga ma väga kahtlen, sest loodus on mulle näidanud, kui võimas ta on. Ma ei suuda lihtsalt uskuda, et inimesed põhjustavad keskkonnaprobleeme, põhimõtteliselt lagastavad planeedi ära, siis surevad ära ja ongi kõik. Ma arvan, et tekivad uued liigid ja elu läheb edasi. Mitte nii, nagu meie seda teame muidugi, aga elu läheb edasi. Looduse jaoks on see võib-olla lihtsalt üks väike etapp, kus ta saab meist lahti ja läheb edasi. Ühesõnaga, loodus on võimas.

Oled ka tantsimisega tegelema. Ma ei ole tantsimises hea, aga selles on midagi väga paeluvat. Juba väiksest peale on olnud siit-sealt mingid perioodid, kus tantsin, alates akrobaatikast, tänavatantsust ja hiphopist kuni džässini ja kaas-aegse tantsuni välja. Kuid just hiljuti lõpetasin tantsimise, sest otsustasin, et pean rohkem õppimisele keskenduma. Minu puhul on see vist vajalik, sest ma pole kaks ja pool aastat eriti midagi teinud. Istun tunnis ja ootan, et see läbi saaks.

Mul on olnud raskusi trenni leidmisega, mis oleks mulle mõeldud või mille puhul ma tunneksin ennast nagu kodus. Ka tantsides tundsin mingil hetkel, et ma ei arene enam, sest kogu aeg öeldakse, mida ma vaelesten. Ise ka tean, et teen valesti, aga mingist hetkest lihtsalt tüdinen ära ja see takistab, pärsib arengut. Ma pole rutiini-inimene ka. Mulle ei meeldi, kui mingi asi paigas on, justkui kinni naelutatud, et peab kindlal kellaajal trenni tegema. See kõlab

nii halvasti, et mulle rutiin ei meeldi, sest tööl käies on rutiin väga oluline. Kui vähegi saan, kavatsen tulevikus vältida rutiinse graafikuga tööd.

Tulevikust rääkides, mida sa peale gymnaasiumi teha plaanid? Ma tahan Tartu Ülikooli bioloogiat õppida minna, aga nagu ma ütlesin, need kaks ja pool aastat, mis ma siin koolis olen olnud, oleksin võinud rohkem pingutada. Ma kardan, et ma ei saa ülikooli sisse, aga vähemalt on mul mingi siht silme ees, mille nimel pingutada.

Mis loomaga sa enda meelest kõige rohkem sarnaned? See on huvitav, et sa praegu seda küsid, sest meil just täna oli selleteemaline vestlus sööklas. Kui teisi inimesi peab kellegi või millegagi seostama, siis sellega saan hästi hakkama, aga enda

loomaga seostamine pole nii lihtne. Minu jaoks on hästi oluline asjade olemus õigesti ära tabada.

Ma tunnen, et olen päris sõbralik. Võibolla ma ei lähene tihti inimestele ja nemad ei lähene mulle, aga tunnen, et olen sõbralik ja päris positiivne. Mõtlesin koera peale – neis on mingi mänguvus. Ma arvan, et minuga on samamoodi, mind on päris lihtne asjadesse kaasata.

Kui saaksid elu lõpuni ühte toitu süüa, siis mis see oleks? Ilmselt midagi magusat. Mul on üsna klassikaline maitse: suhkur ja rasv. Ilmselt oleks selleks šokolaadikook või jäätis, sellised head magusad rasvased asjad. Aga

kui ma pean ühe asja valima, siis ütlen üldisemalt: magustoit, mis sisaldaks ideaalis jäätist ja šokolaadi.

Mis sulle Treffneri juures meeldib? Meeldib, et näen, kuidas õpetajad nii väga tahavad, et me ise mõtleksime ja julgustavad meid selleks.

Enamasti nad ei lao mingit konspekti ette ja ei kirjuta asju valmis, pigem taunivad seda, kui õpilased tuubivad teadmisi tuimalt pähe. Eks mõnes mõttes on ka Priidu Beieri tunnid kasulikud ja tuupimine käib asja juurde, aga minu arvates enamik õpetajad pigem soodustavad seda, et me ise jõuaksime järeldusteni. Nemad annavad pidepunkte, söödavad ette saiapuruke, si, mille järgi minna.

Mis ei meeldi? Minu arvates väga paljud õpilased ei saa aru, et õpetajad tahavad neid iseseisvalt mõtlema õpetada, ja talitavad täpselt vastupidi. See vastuolu on frustreriv. Ma ei saa muidugi öelda, et ma ise ka päris õigesti toimin.

Ainult hinde pärast õppimine ärri tab. Nii ei mäletata pärast midagi, mida õpiti. Kui päriselt ei mõelda asju läbi, ei looda seoseid, siis lihtsalt teatakse mingit informatsiooni, mis läks ühest kõrvast sisse ja tuli teisest kõrvast välja.

Veel ei meeldi mulle, et valikaineid on vähe.

Mis on sinu meelest hetkel ühiskonnas kõige suurem probleem? Võibolla ongi seesama enesekesksus ja mõistmatus. Keegi ei mõista Trumpi ja Putinit, neid ongi väga raske mõista. Aga kui palju tegelikult üritatakse? See on muidugi väga äärmuslik näide ka.

Ma ei tea, mis see on, mis soodustab sellist mõistmatust ja kogukonnatunde puudumist.

Samuti eeldavad inimesed liiga palju, et neile tullakse vastu ja nende eest tehakse kõik ära. Ma arvan, et see jõuab tagasi lumehelbekeste põlvkonna probleemini. Kasvatatakse tossikesi ja seepärast ei tule nad päris elus toime. Nad on olnud omas mullis: neid on kasvatatud ideaalses, idüllilises maailmas ja siis järsku peavad ise hakkama saama ning siis alles näevad, et tegelikult ei ole elu nii imeline ja tore. Inimesed olid vanasti eluks valmis mitte tänu koolile, aga sellepärast, et nad pidid taludes tööd tegema. Neil ei olnud nutitelefone, mille kaudu on inimeste ajud läbi immutatud teiste inimeste eludest ja mingitest ideaalidest, kuhu kõik siis püüdlevadki. Tänapäeval ei suuda inimesed reaalsusega leppida, kui nad saavad teada, mis asi see elu päriselt on: tegelikult on nõmedaid inimesi ja keegi ei kaitse sind. Sul pole kaitsvat muli ümber, sa saad kriitikat, saad lihtsalt solvanguid, juhtuvad vastikud intsidendid. Inimesed ei ole selleks vaimselt valmis, kui nad on kasvanud keskkonnas, kus neid selleks ette ei valmistata.

Kas sind on hästi ette valmistatud? Ette valmistatud on ka veidi halb öelda tegelikult, sest suur osa ettevalmistusprotsessist on see, et tuleb anda inimesele iseseisvust.

Hästi oluline on anda täpselt piisavas koguses vabadust ja ruumi, millega peab inimene ise midagi peale hakkama. Mulle on antud seda päris palju ja tean, et kindlasti tulevad valusad hoobid ja tagasilöögid elus, aga tunnen, et olen nendeks valmis. Mingis mõttes isegi ootan neid hoope ja kriitikat. *I want to know what's out there.* See võib olla karm maailm, aga on nii palju, mida selles avastada. Koos tagasilöökidest ja kriitikaga toimubki eneseareng ja silmaringi laiendamine.

Mida praegusel ajal õues teha või kuhu matkama minna?

Pean tunnistama, et ma ise nii palju ei matka ka, aga mulle meeldib alati rabas, ükskõik mis rabas. Meenikunno raba on hästi ilus, aga see on suht mainstream juba, kõik käivad seal. Tasub lihtsalt värskes õhus olla. Suusatamine, uisutamine ja jalutamine on ka toredad tegevused.

Tegelikult saab õues palju teha: isegi kui tundub, et talvel ei saa näiteks jalkat mängida, siis tegelikult saab küll. Päris tore on isegi!

Tasub alati ka meeles pidada, et mida külmem õues hakkab, seda suuremat rahuldust saad tassikesest teest või glögist, kui tuppä lähed. Siis on *eudaimonia* tunne, et oled tööd teinud ja selle ära teeninud. Hea soe on olla kohe.

“ Alati on midagi, mida teise inimese mõtetest kaasa võtta



KES ON ALEX AUS?

ANDREA JAGUR

Igas Miilangus teeme tutvust ühe uustulnuk-treffneristiga ning seekord langes ohvriks Tartu Kivilinna Koolist tulnud avatud ja positiivne Alex Aus (10.d).

Millega armastad tegeleda?

Teen sporti: käin jõusaalis ja Tallinnas ning tegelen *slacklining*'uga (*slackline* on umbes 5 cm laiune nailonpael, mis tõmmatakse kahe puu või postide vahele. Selle peal saab erinevaid trikke ja akrobaatilisi elemente sooritada). Samuti meeldib ise muusikat teha, näiteks jõuludeks saadud ukulelet mängida.

Kuidas jõudsid *slackline*'ini?

Jõudsin selleni 2,5 aastat tagasi, kui koos sõbraga hakkasime koos selle ala vastu huvi tundma ja treenimas käima. Eestis on *slackline* vähetuntud spordiala, kuigi viimasel ajal on see juba kuulsust saavutanud, kuna Tauri Vahesaar ja Jaan Roose (maailmatasemel *slackliner*'id) on Eestis seda spordiala levitanud: nad korraldavad trenne ja toovad välismaalt liine.

Miks valisid Treffneri ja humanitaarsuuna?

Kooli ühtsus ja kogukond, terve Treffneri rahvas on nagu ühtne pere ning see siduvus kõigi vahel on see, mis mind siia tõi. Ei tahaks öelda seda tuntud vastust, et kõige parem kool, seda muidugi ka, aga pigem just sellepärast, et tuttavad, kes on siin käinud ja praegugi käivad, on hästi rahul ja kiidavad. Humanitaar sellepärast, et ma olen

humanitaarinimene: mulle ei paku üldse reaalsuund huvi, ei ole väga matemaatikale ja füüsikale pühendunud ja meeldivad sellised kunstilisemad alad.

Mis sa arvad, kuidas näevad sind teised inimesed?

Rõõmsameelsena ja positiivse elusuhetumisega. Naljavend, kes vahepeal teeb ka läbimõtlemata otsuseid. Samuti ka ustava ja ausa sõbrana.

Mida hindad inimeste juures kõige enam?

Julgust olla nemad ise, et nad poleks silmakirjalikud ja kahepalgelised. Näitaksid oma tõelist loomust ja tõelist ennast.

Mis müüte oled kuulnud Treffneri kohta? Mis on täide läinud, mis mitte?

Kindlasti seda, et „oi kui raske siin on ja kui palju õppida antakse”. Ma ei vaidle sellele täielikult vastu,

Kui kohtaksid kuldkala, kes täidab su 3 soovi, mis need oleksid?

1. Raha võiks saada
2. Tarkus (targa inimese mõistus)
3. Tervis

kindlasti on vahepeal neid perioode, kus on raske ja peab rohkem õppima. Liialdati aga küll sellega, et siin koolis käies ei jää vaba aega ja ei saa tegeleda nende asjadega, millega meeldib, ja peab aina tuupima. Räägiti ka seda, mis, nagu ma olen aru saanud, on ka üsna tõsi, et siit koolist on raske välja kukkuda.

Lemmikõpetaja siinamaani?

Treffneris on palju häid õpetajaid, aga lemmik on keemiaõpetaja Helgi Pähno. Ta on hästi tore ja nii positiivne, mulle meeldivadki inimesed, kes naudivad, mida nad teevad. Ta tuleb tundi ning on nii rõõmsameelne ja pühendunud oma ainesse.

Mis kuus on 28 päeva?

Ma ei tea üldse neid, ma ei tea ühegi kuu päevi. Ma mäletan, et algklassides mulle õpetati seda nukki-de asja, mida ma pole ikka selgeks saanud. Aprillis äkki?



Trikid ja saltod: Alex on *slackline*'i harrastanud 2,5 aastat.

ÜLLE HÜVA – MATEMAATIKAÕPETAJA, KUNSTNIK VÕI LAUATENNISE MEISTER?

ELO SAAL

Matemaatikaõpetajad armastavad ainult matemaatikat ja ei tegele vabal ajal eluilmas-ki mitte millegi muuga. Tege-likult ei ole ju nii. Igalühel on midagi. Näiteks õpetaja Ülle Hüva armastab joonistada ja maalida. Tema maale on juba kaks aastat müüdud ka kooli sünnipäevaballi oksjonil.

See kõik ei ole üldsegi kogu aeg nii olnud. Ülle Hüva jutustab, kuidas tegelikult ei ole ta mitte kunagi joonistada osanud. Koolis oli tal hästi tore pinginaaber, kes Hüva eest aeg-ajalt pilte ja joonestamistöid ära tegi.

Kunagi pole hilja alustada

Paar aastat tagasi organiseeris Ülle Hüva sõbranna nende tutvusringkonna lastele kunstiringi, kuhu ta kutsus ka õpetaja. See hakkas toimuma tema juures kodus laupäeviti. Siis aga arenes sellest välja mõte: äkki hakkaks ise ka joonistama? Ja nii läkski. Hakati sõpradega laupäeviti koos joonistama, just pliiatsitega joonistama ja mitte maalima. Alustamine käis üsnagi ettevaatlikult. Nende õpetaja on väga tore ja armas Pihkvast pärit venelanna, lõpetanud Tartu ülikooli maaliosakonna. Ta kiidab joonistajaid kogu aeg, rääkides, kui tublid nad on. Õpetaja Ülle Hüva sõnul annab see palju kindlust juurde. „Mul saab pilt valmis ja mul ongi tunne, et pilt on ilus,“ räägib Hüva. Lisaks kiitmisele pakkus ta välja erinevaid ideid, mida üldse teha ja rääkis värvide segamisest. Kui alustati joonistamisega, siis liiguti samm-sammult edasi guašši-

dest õlivärvideni. Hüva jaoks on tähtis ka see, et tegu on käelise tegevusega - mingil määral mõjub see isegi meditatiivselt.

Ühel hetkel sai Ülle Hüva sõbrannal villand enda kodus kunstikooli pidamisest. Terve laupäev käis seal suur sagimine, kõigepealt lapsed ja siis täiskasvanud. Seltskond kogu aeg ka aina suurenes, hakati kaasa tooma oma abikaasasid ja vanemaid. Lahenduseks leidis aga õpetaja Annelinna rentimiseks ruumid, kus käivad nüüd juba peaaegu et iga õhtu lastegrupid, tunde tehakse ka täiskasvanutele ja individuaalselt. Kunstiring sõpruskonnast rohkem välja läinud. Näiteks räägib Ülle Hüva ühest maalimiskaaslasest, kes on noor mees ja töötab arstina. Ta olevat öelnud, kui hea vaheldus on joonistamine igapäevasele tööle. Sama tunneb ka Ülle Hüva: „Kogu aeg ei taha ju ka tööd teha, nii hea on minna laupäeviti joonistama ja rääkida natuke teisi jutte“. Kõige selle käigus valmib alati ka üks pilt, mida on hea ka hiljem vaadata.

Oma pilte on Ülle Hüva ka ettevaatlikult sõpradele kinkinud, teades, et need ei ole maailmatasemel pildid. Enamasti on kinkide vastuvõtjad ikkagi meeldivalt üllatunud. Hüva parim sõbranna ütles kingitust vastu võttes, et ei usu, mis juhtunud on: „Kuidas sa värve segad ja kuidas sa neid asju näed!“ Kooli oksjonil piltide müümine on olnud Hüvale ka sümboolse tähtsusega, eriti veel sel aastal, kui üks maali ostnud õpilastest Hüvale Facebookis kirjutas ja pildi saatis, kuidas ostetud maal nüüd tema kodus ripub.

Kooliajast ja õpetajaametist

Ülle Hüva õppis Treffneri reaalklassis. Kuigi ta on praegu oma eriala va-

likuga rahul, ei saa ta öelda, et oleks olnud läbinisti reaal. Mingil määral oli see isegi et juhuslik, et ta just matemaatika õpetajaks sattus. Matemaatika ei olnud koolis mingisugune lemmikaine, ja Hüva ei tunnista, et ta oleks olnud ka suur oivik ja olümpiaadidel käija. Pigem oli ja on Hüva harjunud tegema palju tööd. Koolis õppides kaalus Ülle Hüva edasi ka vene filoloogia õppimist. Talle meeldis kirjutada kirjandeid, eriti just vene keeles, siis hakkas mõte kuidagi väga hästi jooksuma. Hüva tunnistab, et asi võis olla ka selles, et vene keele õpetajaga oli tal parem läbisaamine, erilisem suhe. Korra käis Hüva isegi vene keele olümpiaadil.

„Mõned asjad on siin maailmas ikka juhuslikud ka,“ räägib Hüva Treffneri kooli matemaatika õpetajaks saamisest. Hüva klassijuhataja oli olnud Aime Punga. Kui viimane esimesele lõpuaktusel tunnistuse andis ja kätt surus, siis sosistas Punga Hüvale kõrva: „Sa võiksid tulla ja olla minu järeltulija“. Sel hetkel oli Hüva isegi natuke ehmunud ja ei mõelnud üldsegi matemaatikaõpetaja ameti peale. Hüva kaalub, et asi võis olla ka selles lauses, mis teda edaspidi tulevikus saatma jäi. Vene filoloogia ning söögi alla ja peale saadud matemaatika vahel otsustades langes valik ikkagi matemaatikale. Ülikoolis õppimine oli alguses väga raske, aga tuli lihtsalt edasi rühkida.

Treffnerisse õppimine sattumine oli lihtsalt üks juhus. Ülikoolis koridoris loengut oodates tuli Hüva ja tema kursusekaaslase juurde üks tolaeagne Treffneri õpetaja, edastades, et sinna on praegu väga matemaatika õpetajat vaja, võibolla isegi mitut. Mindigi koos direktoris rääkima, kes tol ajal oli veel Hel-

mer Jõgi. Tema vaatas neile sügavalt otsa ja lausus, et õpetajat on väga vaja, aga kahte noort naisterahvast ei võta: „Järgmine aasta ütlete mulle, et lähete dekreeti, võtan ühe“. Kuna sõbranna oli rohkem Tartust ära minemise meelt, et saaks kodust ära ja üksi elama, siis saigi selle koha Ülle Hüva, kes siia õpetajaks jäigi. Hüva räägib, et tegelikult on koolis väga tore. „Muidu ikka sunnid ja surud, aga kui õpilased on kuskil 12. klassi jõudnud, siis julged rohkem öelda, et siin olemine on nagu moosi sees. Õpilased on imelised ja tööõõm siin koolis on väga suur.“

Mitmekordne lauatenise meister?

Pannes Google'i otsingusse „Ülle

Hüva“, saab kiiresti kätte Eesti ping-pongi meistrite nimekirja, kelle hulgas on Ülle Hüva nimi mitu korda. Nüüd saab selgeks, et tegu on nimekaimuga. Sellega seoses oli Hüval rääkida lugu, kuidas ühel aastal sõideti Kurgjärvele matemaatikaagrisse. Öhtupoolikul, mis õpilastel vaba oli, tulid poisid kavalate nägudega Hüva juurde ja ütlesid, et nemad tahavad nüüd õpetajaga lauatenist mängida ja vaadata, kui hästi ta seda teeb. Nende suureks pettumuseks pidi Hüva tunnistama, et ta ei ole üldsegi lauatenise meister, vaid tegu on nimekaimuga.

Maailma vaatamine

Ülle Hüva räägib, kui oluline on tegelikult õpilaste julgustamine ja

näha positiivse poole pealt edasiminekuid, kasvõi väikseid. Joonistamise suhtes oli Hüval tõesti alati olnud suur tõrge, ta on ka vasakukäeline ja tööõpetuse tunnis oli õpetajal talle kõike ka keerulisem näidata. Enamasti tegi õmblemised, kudumised ära talle ema.

Peale joonistama hakkamist on Hüva hakkanud maailma teiste silmadega vaatama. Hüva räägib, kuidas ta armastab väga maal metsas käia ja loodust üleüldiselt ning kuidas ta seda nüüd teistmoodi näeb. Mõttes käib küsimus: „Kuidas ma saaksin seda pildi peale panna?“. Ülle Hüva usub, et tegeleb kunstiga kindlasti edasi. Talle meeldib tegeleda matemaatikaga, ent teab, et kunst on see, mille ta on endale leidnud.

KAS PUUDUDA VÕI MITTE PUUDUDA



KERTU LIISA LEPIK

Kas puududa või mitte puududa? Usun, et nii mõnelegi treffneristile on see küsimus täitsa tuttav. Vastus sellele dilemmale on aga hoopis raskem kui lihtsalt ei või jah.

Treffnerisse sisse saanud õpilane kuuleb juba esimeses klassijuhatajatunnis üldiselt järgmist juttu: puududa ei tohi, hilineda ei tohi ja reisimisele ei tasu isegi mõelda.

Tundub, nagu kool oleks kindlal arvamusel, et puudumine on alati halb ja õigustamatu. Ainukesed põhjused, mis on puudumisel arvestatavad, on haigus, arstikülastus või ka olümpiaadidel osalemine. Õpilased leiavad aga, et kool võiks puudumistesse pisut leebemalt suhtuda.

Treffneri üks eesmärkidest on valmistada õpilasi ette tulevaseks eluks, õpetada noortele kohusetunnet ja oskust enda eest vastutada. Samuti rõhutab kool, et tahab õpilasi ette valmistada ülikooliks. Ülikoolis aga vastutavad tudengid oma kohalkäimise eest ise. Ka Treffneri õpilased tunnevad, et on valmis enda puudumiste üle ise otsustama. Praegune koolipoolne suhtumine, kus puudumised on lubamatud, paneb õpilased olukorda, mil

nad peavad valima, kas on ausad ja saavad hiljem vastu päid ja jalgu, või siis valetavad iga puudumise korral kena muinasjutu kokku. Ilmselt ei taheta tülli minna ja sellepärast tuleb sellist valetamist tihti ette. Kui aga reegleid pisut ümber mängida, on võimalik kõik see valetamine ära jätta.

Miks tahetakse puududa?

Kõik koolinoored on erinevad: mõnele on sobilik õppimisviis tunnis kaasa töötamine ja õpetaja kuulamine, mõned aga omandavad materjali paremini iseseisvalt õppides. Aeg-ajalt juhtub ette ka selliseid koolipäevi, mil koolis õpilase arvestes suurt midagi ei tehta (nt mitmes tunnis film pooleli või tehakse korدامisülesandeid teema kohta, mis õpilasel juba selge). Seepärast otsustataksegi vahel koju jääda – ise-

seisvalt õppimiseks või siis lihtsalt puhkamiseks. Vahel on selline puhkamine ja aja maha võtmine väga tark otsus, mis vähendab stressi ning pinget. Saab korralikult välja magada ja päeva jooksul ka kooliasjad ära teha. Väsinuna tunnis olles on keskendumisvõime tõsiselt kehva ja tihti peab päeva lõpuks tõdema, et kodus olemine oleks olnud palju produktiivsem. Sageli tähendab koju jäämine ka seda, et inimene saab olla natuke aega täiesti üksi ning selline omaette olemise aeg mõjub vaimsele tervisele hästi.

Välismaa vs koolipink

Reisimisloale allkirjasid koguvatel õpilastel on tihti üsna hapu nägu peas. Kardetakse, et leidub keegi, kes ei luba reisima minna, ja nii võibki jääda uus koht avastamata. Kuid mis selles avastamises nii halba on? Reisidel õpitakse teises kultuuriruumis hakkama saamist ja tihti peab praktiseerima oma võõrkeeleoskusi: mõlemad on tulevaseks eluks väga kasulikud. Mida annavad mõned tunnid koolipingis rohkem kui uue riigi nägemine? Kui on vähegi võimalust saada kogemusi ning näha huvitavaid kohti, siis võiks sellest kahe käega kinni haarata. Millal peaks veel reisimiseks nii hea hetk olema kui mitte praegu? Olgu, las need järelarvestuse tegemise õigused siis kaovad: see sunnib õpilasi vastutust võtma, et õppetööga teistele järele jõuda. Reisimist ei maksa maha teha.

Eraldi teema on veel noortevahe-tused ja võistlusreisid. Ka neid koheldakse kui puhkusereise ja seega puuduvad õpilasel ka nende puhul järelarvestuse õigused. Miks karistada aktiivseid noori, kes tegelevad peale kooli paljude teiste huvialadega, sellega, et ühe töö nurjumise korral ei lasta neil seda uuesti teha? Miks on olümpiaadide puhul puudumine aktsepteeritav, kuid võistlusteks valmistumine või neil osale-

“ Kui aga reegleid pisut ümber mängida, on võimalik kõik see valetamine ära jätta

mine mitte?

Reisimise puhul peab muidugi arvestama õpilase hinnetega ja võimega koolitükkidega järel püsida. Kui õpilasel on hinded korras, võiks reisimine olla ju preemiaks. Tavaliselt reisitakse umbes kord aastas ja suure osa Treffneri õpilaste võimete puhul on üks kord aastas korralikult järele õppimine kindlasti võimalik.

Ega siis kogu aeg ka puududa ei saa

Ilmselt ei saa kõikidest tundidest lihtsalt päevapealt puududa ja reisima hakata. Suurema osa ajast peaks siiski koolis kohal veetma, et teemadega kursis olla, seda eriti tundides, mis on üles ehitatud loenguformaadis. Küll aga võiks kohalkäimiste hindamine olla täiesti individuaalne. Kui õpilane võtab endale perioodis paar puhkepäeva, kuid hinded on täiesti korras, siis miks sellele puudumisele nii viltu vaadata? Iseasi on see, kui puudumised mõjuvad hinnetele negatiivselt: sellisel juhul peaks õpilane kindlasti korralikult tundides kohal käima. Siin tulebki mängu õpilase enda kohusetunne ja oskus enda eest vastutada.

Vabadus = vastutus

Üks Treffnerisse sissesaamise eeldusi on, et noor on õpihimuline. Sellest järeldub, et koolis leidub väga vähe inimesi, kes õppimisest

absoluutselt ei huvitu. Enamik õpilasi on motiveeritud ja mõistavad oma teadmiste ning hinnete olulisust. Saadakse aru, et kergekäeline puudumine ei vii kuskile. Õpilased on valmis enda eest vastutama ja ka kool võiks olla valmis noori usaldama ise oma asjadega hakkama saama.

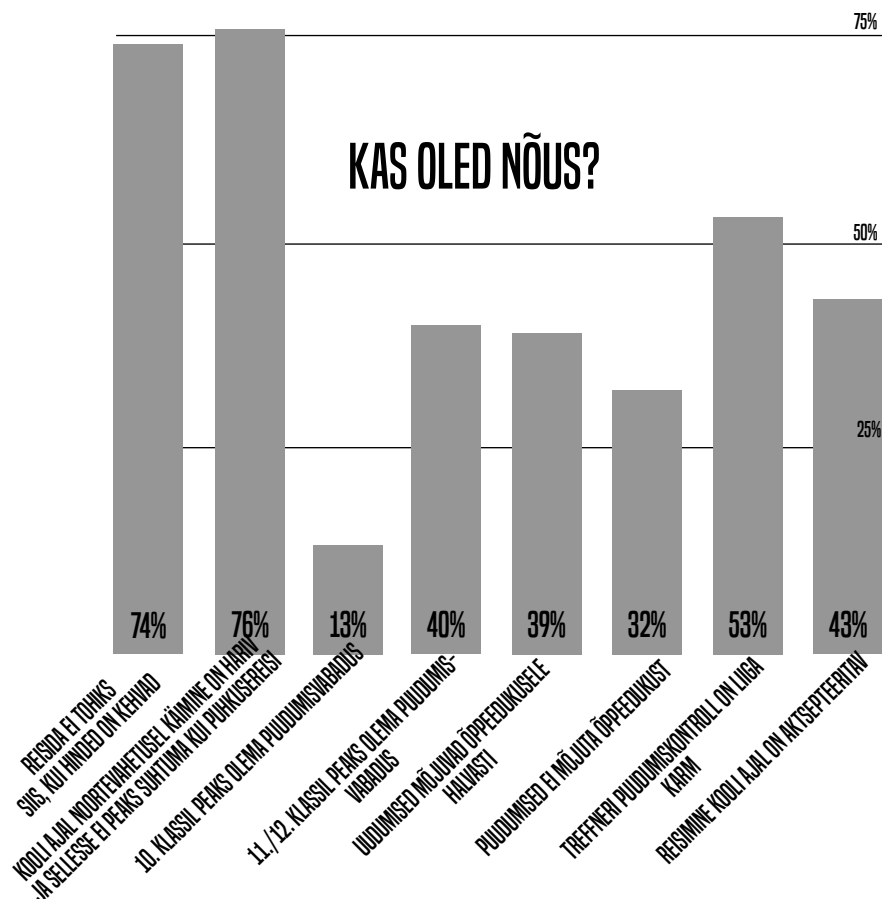
Mis juhtuks, kui puudumispoliitika oleks leebem?

Ei tasu karta, et puudumiste arv drastiliselt kasvaks: need õpilased, kes seda kurjalt ära kasutaks, ei käi ilmselt praegugi eeskujulikult kohal. Ja need, kes alati korralikult koolis käivad, teeksid seda ka edasi. Muutuks aga õpilaste ja õpetajate omavaheline suhtlus. Üksteise suhtes muututaks ausamaks, teineteist usaldataks ja austataks rohkem. Ilmselt mingil määral tuleks puudumisi juurde ja kujuneksid tunnid, kus käiks vähem inimesi kohal – eks see annab ka väikese hinnangu õpilaste eelistustele õppeainete osas – kuid üldjoontes istutaks koolipingis meelsamini. Õhkkond ja meeoleolu koolis oleks veelgi parem. On üüratu vahe, milline meeoleolu inimest valdab, kui ta peab olema kuskil rangelt kohustuslikus korras või kui ta on selles samas kohas täiesti vabatahtlikult. Õpilased õpiksid ka paremini oma aega planeerima ja oleksid ülikooli süsteemiga rohkem tuttavad.

Elas kord üks muinasjutt, see muinasjutt sai läbi

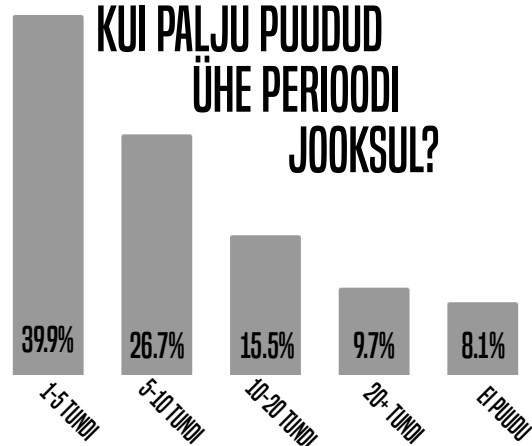
Puudumistesse leebemalt suhtumine oleks kasulik nii õpilastele kui ka koolile. See ei tähendaks puudumislainet ja päevi, mil koolis oleks vaid paar inimest, vaid hoopis õpilaste arvates paremat meeoleolu terves koolis. Noored käiksid meelsamini kohal ja ka õppeedukus paraneks. Treffneri kui vaba õppekeskkonnaga kooli maine tõuseks veelgi.

KAS OLED NÕUS?



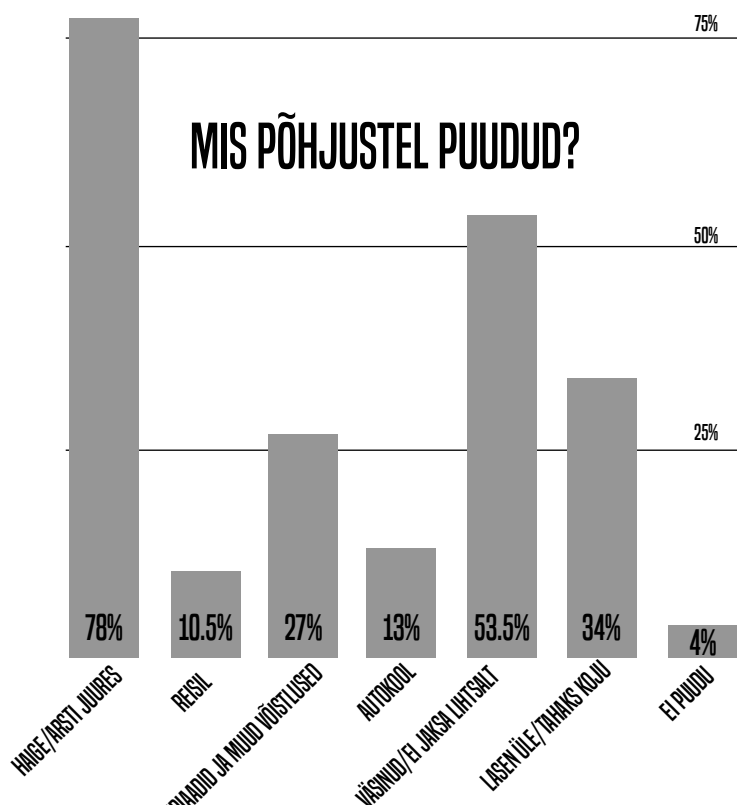
Kui vaimne eemalolek ka loeb, siis ...
tunnis pole vist keegi päris kohal...

KUI PALJU PUUDUD ÜHE PERIOODI JOOKSUL?

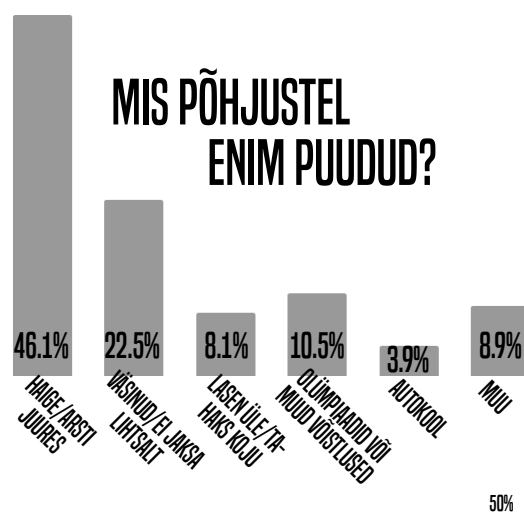


PEAB OLEMA HALASTAMATU PUUDUJATE SUHTES

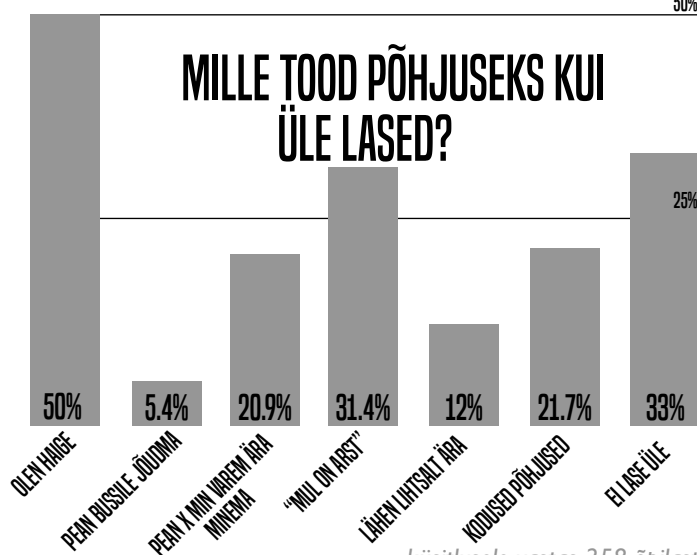
MIS PÕHJUSTEL PUUDUD?



MIS PÕHJUSTEL ENIM PUUDUD?



MILLE TOOD PÕHJUSEKS KUI ÜLE LASED?



küsitlusele vastas 258 õpilast

TUNNIS SUU LAHTI TEGEMINE – KAS TÕESTI NII HIRMUS?



KARMEN KUKK

Seoses Miilangu eelmise numbri eksperimendiga küsida tundides rohkem küsimusi ja avaldada julgelt oma arvamust, tekkis mul tahtmine uurida lähemalt probleemi tagamaid. Miks ikkagi täidab õpilaste küsimuste asemel klassiruumi vaikus ning üleklassiline diskussioon on nii harv tekkima?

Kuigi kõik klassid ja tunnid on erinevad, oleme me kõik olnud olukorras, kus õpetaja küsimusele ei taha ükski õpilane vastata või mitte keegi ei soovi oma arvamust avaldada. Selle võib ju kirjutada eestlase introvertsuse või tagasihoidlikkuse arvele, kuid ühel hetkel ei ole need enam ammendavad vastused. Sageli on palju õpilasi, kes tahaksid midagi öelda, kuid siiski jätavad selle miskipärast tegemata.

Hirm eksida

Enamasti hoiab õpilasi tagasi hirm: kartus eksida ja saada hukka mõistetud. Tundub, et klassikaaslased on palju targemad ning võivad küsija välja naerda. Eksimises nähakse ainult selle piinlikku poolt ja seetõttu ei öelda parem üldse midagi. Küsimuste küsimise asemel tuntakse ennast rumalana, sest jääb mulje, et kõik ülejäänud teavad vas-

tuseid. Sellist vaenulist õhkkonda võib põhjustada vähene klassivaim või üldse selle puudumine. Samuti kardetakse õpetaja ootustele mitte vastamist: tihti näib, et eeldatakse ühte kindlat vastust, mis ei pruugi enda isikliku arvamusega ühtida. Kahtluse alla seatakse ka oma teadmised, et neid pole piisavalt, et õpetajaga sel teemal arutleda. Kuigi õpetajad väidavad, et lolle küsimusi pole olemas, on siiski kohati tunne, et see pole tõsi. Peljatakse ka üksteise valesi mõistmist ning sellele järgnevat ebamugavat olukorda. Kui hirmust lõpuks üle saada, jääb veel alles küsimus, kas minu arvamusel on üldse mingit väärtust. Tunne, et minu arvamus ei lähe kellelegi korda, seega ei ole mõtet ka selle väljaütlemisel, ei ole ilmselt paljudele võõras.

Argised probleemid

Ühtlasi võtavad koolipäevade jooksul võimust tähelepanematus ja viitsimatus. Kui juhtub, et pole terve tunni maksimaalselt kohal olnud, siis pigem üritatakse seda varjata, kui ennast juba käsitletud teema või küsimusega sisse rääkida. Kuna esimesena on alati raskem suud lahti teha, siis loodetakse teiste klassikaaslaste peale ning ei viitsita või ei taheta ise initsiatiivi haarata. Vahel ei suvatseta ennast lihtsalt kokku võtta, et selgesõnalist küsimust või arvamust formuleerida. On ka päevi, kus lihtsalt ei ole kõige suuremat tahtmist suhelda ja ligi 40 inimese ees „esineda” ning oma arvamust avaldada. Kõik see on aeg-ajalt normaalne, kuid kui näiteks laiskus hakkab muutuma igapäevaseks ettekäändeks, miks mitte tunnis kaasa teha, siis ilmselt peaks iseendaga natukene tööd tegema.

Mida arvavad õpetajad?

Õpetajad teavad, et turvalise õppekeskkonna loomine saab alguse neist, kuid kõik ei ole lõpuni siiski nende võimuses. Väga suur roll on klassil endal ja õpilaste omavahelisel kliimal. Õpetajad mõistavad, et tihti õpilased arvavad, et nende küsimused ja arvamused on rumalad ning kardetakse saada hukka mõistetud. See tunne on neil oma kooliajastki meeles, kuid tegelikult ei tohiks seda mitte mingil juhul karta. Õpetaja peab väga teadlikult reageerima arvamused avaldustele, aksepteerides eriarvamusi, samas siiski õpetama. Selle piiri tajumine ei ole alati sugugi kõige kergem ülesanne. Tihti kujunevad klassides välja arvamusiidrid ning ülejäänud õpivad ära n-ö passiivse rolli. Sellist olekut on hiljem väga raske muuta. Iga klass on siiski omanäoline: osades ei ole küsimine lihtsalt kombeks, teistes aga ei taha jutt kuidagi otsa lõppeda.

Positiivsus päästab päeva

Hirmudest ja kahtlustest ülesäämine toimub väikeste sammudega. Näiteks aitab kaasa esimestes pinkides istumine, kus kontakt õpetajaga on vahetum. Õpetajalt võib paluda ka väiksemates gruppides arutelude läbiviimist, mis on väga heaks hüppelauaks üleklassilisele vestlusele. Kui keegi võtab end kokku ja küsib küsimuse, mis paljudel meeles mõlkus, võib järgmine kord initsiatiivi võtjaid olla juba palju rohkem. Eksimises tuleks näha selle positiivset poolt: tihti jäävad läbi selle asjad hoopis paremini meelde. Samuti on küsimuste küsimine tohutult kasulik teemast paremini arusaamiseks. Tunnis pidevalt kaasa töötamine aitab kartustest vabana ja kõigi jaoks õppimise meeldivamaks teha. Suu lahti tegemisest võidavad lõppude lõpuks kõik.

VAHETUSÕPILANE EMMA: „KOGU SEE KOGEMUS ON HULLUMEELNE!”

KATI ILUS

Emma on Saksamaalt pärit vahetusõpilane, kes jõudis Treffnerisse pärast sügisvaheaega ja õpib praegu 10. e klassis. Avatud meelega neu rääkis Miilangule, millised muljed on talle oma vahetusaastast, Eestist ja Treffnerist siimaani jäänud ning millise kogemustepagasiga ta Saksa maale tagasi läheb.

Miks otsustasid oma vahetusaasta Eestis veeta?

Teadsin, et tahan vahetusaasta mõnes Euroopa riigis veeta, sest see tundus turvalisem. Tahtsin Rootsi kandideerida, aga jäin sellega hiljaks - seelses programmis olid kohad juba täis. Mõtlesin ka Soome ja Taani peale, aga vahetusorganisatsioon soovitas Eesti kohta uurida, sest see on Soomega sarnane ja nad olid Eestis just uue programmi kokku pannud. Muidugi teadsin, et Eesti eksisteerib, aga muud ma eriti ei teadnud.

Kuidas sa Treffnerisse sattusid?

Otsisin endale uut vahetusperet (varem elas Emma Rakveres - toim.) ja mu vanal klassijuhatajal on üks sõber Eestis, mu inglise keele õpetaja Marcus Hildebrandt. Mu ema rääkis vanale klassijuhatajale, et mul oleks uut vahetusperet vaja ja mu organisatsioon tegeleb sellega nii aeglaselt. Niisiis klassijuhataja rääkiski härra Hildebrandtiga ja läbi tema leidsin ka oma uue vahetuspere. Siis rääkis õpetaja Hildebrandt direktooriga ja tulingi Treffnerisse.

Kuidas sind HTG-s vastu võeti?

Väga hästi! Läksin koos klassijuhatajaga Tiina Niitvägi-Hellamaaga esimest korda tundi, parasjagu oli geograafia. Ta tutvustas mind ja kogu klass hakkas plaksutama. See oli nii armas! Mu teises koolis, Rakveres oli mul paar sõpra, aga enamik inimesi ei rääkinud minuga. Treffneris räägivad kõik minuga ja see on väga vahva.

Kas sa oled eestlaste puhul midagi teistsugust tähele pannud?

Vaadake oma inimesi! Võib-olla on Treffner erand, aga siin on kõik motiveeritud õppima, vähemalt 10. klassis. Teil on nii suured klassid, aga Saksamaal oli meil 20 inimest klassis ja me tegime ikka rohkem lärmi, kui siin tehakse. Ma ei ole varem näinud, et kõik saavad kõigiga läbi ja kõik on kõigiga toredad. See annab nii palju motivatsiooni juurde.

Milline on su vahetuspere? Kas nad meeldivad sulle?

Mu esimene vahetuspere ei olnud eriti tore ja seetõttu pidin peret vahetama. Nüüd elan Külitsel uues peres ja mul on seal 4 õde-venda. Uus pere meeldib mulle väga.

Kui hästi sa eesti keelt räägid?

Mul on põhiteadmised. Oskan pida kergemaid vestlusi, tean värvi- ja päevade nimetusi ja muud sarnast. Tahaksin eesti keelt paremini osata, aga see on keeruline, sest ma pole keeletundides käinud. Algu- ses proovisime õpetajat leida, aga mu esimene vahetuspere ei aidanud mind sellega eriti ja ma ise ei teadnud, kust otsida.

Kas saad tundides hästi aru?

Sõltub tunnist, näiteks matemaatika- tikas saan hästi aru. Vahepeal ka klassikaaslased tõlgivad mulle. Lõpuks saan alati aru, mis teemast jutt käib, aga võibolla kõigist detailidest mitte. Piltide või videote näitamine teeb ka arusaamise lihtsamaks.

Kas sul on mingeid lemmikuid eestikeelseid sõnu?

See ei ole sõna, aga mulle meeldib, kuidas eestlased R-tähte hääldavad, sest ma ise ei oska sellist R-i. See on armas.

Kas sulle meeldib meie koolitoit?

(Sosistab, vestlus toimus sööklas - toim.) nad kuulavad, ma pean midagi head ütlema. Siinne koolitoit ei ole parim toit, mida ma kunagi söönud olen, aga see pole ka halbim. Minu koolis Saksamaal ei olnudki üldse koolitoitu, käisin lõuna ajal pagaripoes. Muide, see on minu jaoks suur erinevus, et teil ei ole siin selliseid pagariärisid. Vaesed teie! Ma igatsen bretzeleid.

Kas sa oled Eestis mingit toitu proovinud, mis sulle väga meeldib?

Ma isegi ei saa aru, kuidas ma Saksa- samaale tagasi minnes ilma hapukooreta hakkama saan! Puder on ka väga maitsev.

Millised on sinu arvates suuri- mad kultuurierinevused Eesti ja Saksamaa vahel?

Eesti ja Saksamaa on tegelikult suhteliselt sarnased. Esmapilgul vaadates räägivad inimesed lihtsalt teises keeles. Aga teistsugune on näiteks see, et Eestis on peaaegu kõigil koduloomad ning kõik oskavad laul-

FOTO: ERAKOGU

Naerulsui
uutele
kogemustele
vastu:
Emma
sõnul
õpetab
vahetusaasta
palju.



da ja teavad kindlaid lugusid. Kuna Saksamaa ajaloo üle ei saa eriti uhke olla, on minu jaoks uudne näha patriootlikke eestlasi. Näiteks olen märganud majadel riigilippe, mille peale vaadataks Saksamaal viltu.

Milliseid erinevusi tooksid välja koolisüsteemis?

Esiteks hinded: Saksamaal on hinded kuuepallisüsteemis, 1 on kõige parem ja 6 kõige halvem. Pole perioodisüsteemi, õpime samu aineid terve aasta vältel, tunnid kestavad 45 minutit. Minu jaoks on veel ime-lik, et teil ei ole koolikella, vaid min- gi orkester mängib.

Millist koolisüsteemi sa eelis- taksid?

Eesti perioodisüsteemi. Arvestus- tenädal on nii rahulik. Saksamaal on meil vahepeal neli nädalat jär- jest igal nädalal kolm testi ja samal ajal veel koolitunnid ja kodutööd ka. Teil on muidugi terve arvestus- tenädala jooksul testid, aga samal ajal pole tavalisi koolitunde ega ko- duseid töid. Mulle väga meeldib ka Stuumium, see on nii praktiline. Kuna mul ei ole vahetusaastal erilist õppimispinget peal, on mul muidu-

gi siin rahulikum ka. Teen arvestusi ainult matemaatikas ja inglise kee- les ning vahel tundides ettekandeid või midagi sarnast.

Millega sa oma vaba aega si- sustad?

Mulle meeldib sõpradega aega vee- ta, süüa, magada. Teen kooliasju, õpin natuke eesti keelt, loen raa- matuid. Vahepeal käin ujumas, et sportlik olla.

“

Ma isegi ei saa aru,
kuidas ma
Saksamaale tagasi
minnes ilma
hapukooreta
hakkama saan!

Kas sul koduigatsust pole?

Muidugi vahepeal on, aga olen sel- lega hakkama saanud. Tavaliselt pole mul päris koduigatsus, vaid

lihtsalt mõtlen, et oleks tore sõpru ja peret näha, aga ma saan neile ala- ti helistada. Kui oma vanas vahetus- peres olin ja rohkem koduigatsust tundsin, saatis ema mulle šokolaadi ja ütles, et šokolaad teeb kõik pare- maks. Ma olen alati oma vanemate- ga hästi läbi saanud, aga praegu on nad mu vastu eriti kenad.

Mis on suurimad väärtused, mille endaga Saksamaale kaa- sa võtad?

Palju enesepeegeldust. Siin olen esimest korda justkui valge leht. Ma ei arva, et olen täiesti uus ini- mene, aga võib-olla lihtsalt tean enda kohta rohkem. Lisaks on pe- rel minu jaoks uus väärtus. Muidu- gi väärtustasin seda ka varem, aga nüüd oskan tänulikum olla. Olen õppinud olema tänulik ka hoopis uute asjade eest. Näiteks kui võõras inimene minuga Saksamaal rääki- ma tuleks, oleksin pigem tüdinud, aga siin on mul hea meel, kui keegi minuga räägib. Olen saanud juur- de enesekindlust ja muidugi ise- seisvust. Vahetusaasta on näidanud mulle, kui paljuga tegelikult hak- kama saan. Kogu see kogemus on hullumeelne!

PALUN MULLE NULL PRÜGI!

MARI LEITO

Tavaliselt ma uusaastalubadusi ei anna, kuid sel aastal seadsin endale eesmärgiks tekitada vähem prügi. Sellest ajendatuna proovisin nädal aega elada täiesti prügivabalt ja praktiseerida zero-waste elustiili. Eesti keeles on sellele väljendile minu arust väga vahva vaste - nullkulu.

Nullkulu eesmärgiks on tekitada nii vähe prügi kui võimalik. Nii satub vähem prahti prügimäele ja loodusesse.

Kuid milleks seda kõike vaja on?

Me teame, et meie planeet on suremas. Iga päev tekitab kogu maailma elanikkond pea 6 miljonit tonni prügi. Ja kuhu suurem osa sellest jõuab? Keskkonda meie ümber, loodusesse, veekogudesse. Niimoodi jätkates pole mõnekümne aasta pärast Maast järel muud, kui vaid üks suur hunnik prügi. Selle tõttu loobuvad paljud inimesed mõtte-tust tarbimisest ning proovivad tekitada maailma juurde nii vähe jäätmeid kui võimalik. Võib ju mõelda, et mida see üks joogikõrs või üks väike kilekott ikka teeb, aga kui nii mõtleb mitu miljardit inimest, panustavad nad ühiselt keskkonna hävimisse. Kui nõudlus keskkonnasäästlikumate alternatiivide järele kasvab, vähenevad nii kõiksugu asjade tootmisele kuluva energia hulk kui ka nende asjade võimalus oma elupäevad lõpetada metsa all või mõnel prügisaaarel.

Saada ümbertöötlusesse!

Ära viska olmeprügikonteinerisse paberit, pappi, puhtaid plast-, klaas- ja metallpakendeid, sest neid on võimalik ümbertöödelda. Vastavalt paberist saab uus, vana-dest plastikpudelitest tehakse spordiriideid ning klaas on üks väheseid materjale maailmas, mida saab peaaegu lõputult taaskasutada.

Vähenda!

Tarbimist vähendades vähendad ka tekkiva prügi hulka. Enne ostu sooritamist mõtle läbi, kas sul seda asja päriselt ka vaja on. Ja kui ühel hetkel leiad oma kodust midagi, mida sa enam ei vaja, kuid mis on veel täiesti kasutuskõlblik (riided, elektroonika, mööbel, mänguasjad), on mitmeid võimalusi nende edasi andmiseks/müümiseks.

Lõpetame teooriaga ja räägime praktikast

Olles mõnda aega enda tarbimist jälginud, tegin avastuse, et kõige rohkem (plastik)prügi tekib minul toidu ja ilutoodetega. Need olid kaks põhiprobleemi, millele lahendust leida soovisin.

Toiduga on asi tegelikult lihtne, vaja läheb vaid nutikust ja planeerimis-ostkust. Esmalt mõtlesin välja, mida sel nädalal süüa võiksin. Seejärel,

Korduvkasuta!

Pudelivee ostmise asemel kanna endaga kaasas korduvkasutatavat veepudelit, ühekordsete kohvitopside asemel osta kohv oma termostopi, poekaubad pane uue kilekoti asemel riidest kotti.

Keeldu!

Kõige lihtsam viis, kuidas prügi teket vähendada, on ebavajalikust keeldumine. Ei ole raske tellida väljas süües jook ilma kõrreta, poes paluda müüjal kassatšekki mitte välja trükkida või keelduda linnas jagatavatest flaiertest, mille sa niikuinii mõni minut hiljem prügikasti viskad.

Komposteer!

Komposti võimalusel oma aias või investeeeri Festera bio-box'i.

kust neid toiduaineid võimalikult pakendivabalt osta. Supermarketist saab osta klaas-ja metallpurkides tooteid ning pakendita saab kätte puu-ja juurvilja ning leiva-saia. Turul on asi veelgi lihtsam, lisaks puu-ja juurviljadele on võimalik oma taarasse osta ka liha-ja piimatooted ning maitseaineid. Kuivaineid, komme, kuivatatud puuvilju ning pähkleid saab lahtiselt osta Bio-marketi poodidest. Sealsed müüjad

Pakendivaba poodlemine: kogu mu nädala toit jõudis poest
koju ilma ebavajaliku pakendita



on alati õnnelikud, kui inimesed oma karbi või topsiga ostlema tulevad. Oma taara võiks muidugi enne kodus ära kaaluda, et pärast kassas selle toote kaalust maha saaks arvutada.

Enne nädala algust mõtlesin välja oma nädalamenüü ja ühe päeva menüü võis välja näha selline:

Hommiuks puder banaaniga
Lõunaks kooli taimetoit
Vahepalaks (kuivatatud) puuviljad, pähklid
Õhtuks kinoa kikerherneste ja köögiviljadega

Mõned vajalikest koostisosadest olid juba kodus olemas, kuid käisin oma varusid täiendamas turul ja Biomarketis. Selline etteplaneerimine ja mitmes poes käimine võib tunduda küll suure aja-ja energia-

kuluna, kuid kokkuvõttes hoiab see aega kokku. Ma ei pidanud nädala jooksul kordagi mõtlema hakkama, mida ma õhtuks süön ja kas mul selle jaoks vajalikud koostisosad olemas on.

Alati ei lähe kõik muidugi plaani-päraselt. Mu nullkulu nädalasse mahtus ka Tallinnas käik, mis oli omaette katsumus. Käisime sõbrannadega väljas söömas ja tahes-tahtmata ma seal 100% prügivabalt süüa ei saanud. Alustades köögist, mis kohe kindlasti zero-waste polnud, lõpetades ebavajaliku paberiga mu friikartulite all, puupulgaga burgeri sees ja salväratikutega noa-kahvli ümber. Tallinnasse sõites olin enda arvates tubli ning ostsin rongi-ja bussipileti internetist. Piletite välja printimise asemel olin valmis

neid piletikontrolörile telefonist ette näitama. Kahjuks oli mul õpi-laspilet koju ununenud ning rongi klienditeenindaja mind ilma selleta sooduspileti vääriliseks ei tunnistanud. Nii pidin sooduspiletile lisapileti ostma, mis mulle muidugi rõõmsalt välja trükiti. Kaardimaksekviitungist sain õnneks loobuda.

Aga kuidas sa hambaid pesed?!

Seda küsis minult klassiõde ja sarnaseid küsimusi esitati veelgi. Hambapastatuub on raskesti ümbertöödeldav pakend ning enamasti satuvad need ikkagi prügimäele. Internetist leidsin nullkulu hambapasta retsepti, mille tegemiseks oli vaja kokku segada kookosõli ja söögisooda. Sellise seguga hammaste pesemine oli küll harjumatu, kuid

hambad said puhtaks. Siiski ei soovitaks ma selle retsepti kasutamist, sest mu hambaarstist tädi sõnul kahjustab pidev soodaga hammaste pesemine emailkihti.

Teisi kehahooldustooteid on aga võrdlemisi lihtne keskkonnasäästlikumates pakendites leida. Tahke šampoon ja palsam, bambusest hambahari ning vana hea seep. Deodoranti on võimalik ise teha, kuid minul oli biolagunevas pakendis deodorant enne eksperimenti olemas. See-eest näo-ja kehakreemi ning näovee tegin ma endale ise. Tegelikult juba enne eksperimenti mõtte tekkimist, kuid sel nädalal oli hea need kasutusse võtta. Ise tehtud tooteid hoian tühjaks saanud Lush'i pakendites.

Ole nüüd aus, kui raske see nädal tegelikult oli?

Ei olnud raske. Kohe üldse mitte, arvestades seda, et sellise nädala mõte ei tulnud mul üleöö ja oli aega valmistuda. Paljud mõttetult prügi tekitavad tooted olin viimase aasta jooksul nullkulu versioonidega juba asendanud niikuinii, näiteks poes kilekoti asemel võrk-või riidest kott, plastikust hambaharja asemel bambushari, ühekordsete vatipatjade asemel kordvkasutatavad jne. Samuti polnud toiduainete oma purki või karpi ostmine minu jaoks esmakordne tegevus. Varasemalt ei ostnud ma lihtsalt kõike vajalikku niimoodi ja ei seadnud endale rangeid nullkulu piire.

Küll aga tekkis mõttekoht, kui keegi mulle mingit pakendis olevat toitu pakkus (näiteks šokolaad, küpsised). Põhimõtteliselt pole see ju minu pakend, nii et miks mitte pakutut vastu võtta? Samas, kas ma saaksin kasutada vabandust „see pole minu pakend” ja lasta teistel endale pakendis tooteid osta ja need mulle pakendivabalt anda? See viimane variant poleks ju eetiline.

Nullkulu oli minu jaoks küllaltki lihtne varasemalt omandatud teadmiste ja harjumuste tõttu. Sellisele elustiilile üleminek ei tohiks toimuda järsult. Mõistlikum on kasutada lõpuni plastikpakendis olevad tooted ja seejärel need keskkonnasõbralikumate alternatiivide vastu välja vahetada.

Samuti võiks nullkulu praktiseerida mõistuse piires. On ju loogiline, et inimene ei saa mitte kunagi nullilähedaselt prügi tekitada. Leidub tooteid, mida pole võimalik pakendivabalt osta. Tabavaks näiteks on ravimid, mida ka mina selle nädala jooksul kasutasin,

sest ma ei hakka ju arsti poolt välja kirjutatud ravimeid võtma- ta jätma selleks, et vähem prügi tekitada. Tervis ennekõike.

Tahtmatult tekib prügi ka arsti juures käies, sest ilmselt ei meeldiks kellelegi meist, kui näiteks hambaarst kasutaks meiega tegeledes samu kummikindaid, mida ta on ka kümne eelneva patsiendi peal kasutanud. Peale seda (peaaegu) prügivaba nädalat sain aru, kui lihtne on tegelikult paljude mulle vajalike asjade keskkonnasäästlikumalt ostmine ning püüan neid võtteid ka edaspidi kasutada.

Nullkulu ilutooted: igahommikune näo pähe maalimine jäi sel nädalal tagaplaanile



PILDID: MARI LEITO



ANDRIINE NAVI

KUIDAS VÄHENDADA KOOLISTRESSI?

Kool. Vähemalt 9 aastat õpetööd, paljudel õpilastel veel rohkem. Kuidas läbi aastate koolistressiga toime tulla? Sellest artiklist leiad nii lihtsamalt kui ka keerulisemalt jälgitavaid nippe, kuidas koolistressist jagu saada.

2. Kuidas õppida?

+ Kui tunned, et ei ole püsivust üksinda õppida, pane endale samal ajal mängima video, kus teine inimene näeb samuti vaeva ja õpib. Selliseid videoid leiad Youtube'ist, näiteks kirjuta otsingusse: „Study with me pomodoro”.

+ Kasuta taimerit. Võid proovida Pomodoro tehnikat: õpid 25 minutit, seejärel teed 5-10 minutilise pausi ja niimoodi neli korda järjest. Ka nutitelefonidesse saab veebipoest tõmmata erinevaid taimereid. Näiteks rakendus Forest - stay focused, be present. Selles rakenduses kasvab õppimiseks mõeldud 30 minuti jooksul ekraanile puu. Rakenduses kogutakse münte ning teatud arvu müntide eest saad teha nii, et maailma istutatakse üks päris puu juurde.

4. Kasuta vähem sotsiaalmeediat. Jah, ma tean, et see on mõnus ajaveetmiskoht, aga õpetööga ei jõua kuhugi, kui passid tunde sotsiaalmeedias.

3. Kui soovid mingist teemast õppeaines paremini aru saada, siis küsi abi (klassikaaslaselt, sõbralt, õpetajalt, kelleltki, kes oskab antud teemat). Ära lükka selle teema õppimist edasi. Kui 72 tunni jooksul lükkad mingi asja tegemist edasi, suureneb tõenäosus, et Sa ei tee seda kunagi.

7. Luba endale mõni päev, kus Sa ei tegele koolitükkidega, vaid puhkad!

6. Leia endale viis, kuidas enda seest negatiivseid emotsioone välja lasta. Näiteks mine loodusesse jalutama või karju endast kõik halb välja. Samuti võib aidata füüsiline aktiivsus või trennis käimine halbadest tunnetest vabaneda.

5. Pead mõistma, et mõne asja peadki lihtsalt ära tegema, kui soovid kursuse läbida.

1. Kui Sa ei suuda/jaksa/soovi kõiki aineid hästi või väga hästi õppida, siis vali enda jaoks ained, mis sind kõige rohkem huvitavad. Keskendu enim nendele õppeainetele, millest Sul tulevikus enda arvates kasu on.

NELJAJALGSETE SPORTLASTE KARM MAAILM

LAURA LIISA JAANSOO

Marco de Kruijk töötab „ohtlike” koerte ja nende aretamisega nime Marco Hondentrainer all alates aastast 1989. Ta on saanud kuulsaks „ohtlike” koerte spordile aluse panemisega. Hollandis on Hondentrainer väga kuulus ning ta on ka minu ema koera koeratreener. Tänu sellele kokkusattumusele sain korraldada oma uurimistöökaks temaga intervjuu.

Kuidas Sa hakkasid aretama ja treenima just Staffordshire'i bullterjereid?

Kui kolisin Oldenzaali, leidsin juhuslikult Ameerika Pit Bull terjeri, kes oli poolsurnud. Hiljem sain teada, et koer oli vigastada saanud koeravõitlusel. Viisin ta endale koju. Pit Bull terjerit kasvatasin, et sellistele koertele ei ole ühtegi sporti, ja sellest saigi kõik alguse. Peale selle koera surma otsisin uut koera koertenäituselt. Seal nägin Staffordshire'i bullterjereid ning sellest hetkest alates olin sellest tõust sõltuvuses. Algu- ses tegelesin ainult koeraspordiga, hiljem hakkasin ka Staffordshire'i bullterjereid aretama.

Kas võitluskoerad on ohtlikumad ja agressiivsemad kui „tavalised” koerad?

Kindlasti mitte. Minu arvates on kõige ohtlikum koeratõug lab-

Koerasport

on sport, kus võistlejateks on koerad. Tuntumad koeraspordialad on näiteks agility ja rakendissport.

radori retriiver, sest statistiliselt on see tõug kõige rohkem inimesi hammustanud. Labradori retriiver vajab palju ruumi, mida tihedalt asustatud riigid, nagu Holland, ei saa koerale võimaldada. Seetõttu võib koer muutuda agressiivseks. Meedia on loonud kuvandi, et koeravõitluse koerad on ainsad agressiivsed koeratõud. Tegelikult on koeravõitluse koerad inimese suhtes kõige hoolivamad.

Sotsiaalmeedias on populaarsed videod, kus näidatakse rehabiliteeritud võitluskoeri kui sülekoeri. Kas võitluskoeri tohiks niimoodi reklaamida?

Võitluskoeri ei tohi niimoodi reklaamida, kuna need videod näitavad võitluskoeri kui kergesti treenitavaid koeri. Kui võitluskoerad oleksid kergesti treenitavad, ei oleks nad varjupaigas. Ka minu aretatud koeri ei saa adopteerida ilma minu poolt läbiviidava intervjuuta. Mul on vaja teada, kas minu aretatud koera eest hakatakse reaalselt hoolt kandma või mitte. Võitluskoerad peaks lemmikloomadena ära keelama: nad on loodud koeramängudeks.

Koeravõitluseks

nimetatakse veresporti, kus kaks või enam koera ässitatakse üksteisele kallale inimeste meelelahutuseks.

Mitut koera oled Sa treeninud/kohanud, kes on olnud koeravõitlusega seotud?

Umbes 20-25, sest koeravõitlusega seotud koerad ei jää tavaliselt peale võitlust ellu. Koeravõitlus on hasartmäng, kus inimesed lasuvad kahel koeral surmani võidelda. Iga võitluse käigus üks kahest võitlevast koerast sureb ja teine peab kiiresti vigastustest taastuma. Need ellujäänud koerad on harjunud teisi koeri tapma ja seega on nad niivõrd agressiivsed, et neid ei saa teiste koertega kokku lasta. Kui need koerad päästetakse, pannakse nad tavaliselt magama.

Kas Sa oled kunagi koeravõitlusel käinud?

Ei, ma ei usu, et suudaksin kunagi pealt vaadata, kuidas ilusad koerad üksteist surnuks hammustavad. Samas olen ma väga põhjalikult uurinud koeravõitlusi ja koeri, keda võitlemiseks kasutatakse. Seda selleks, et saaksin neile koostada parima võimaliku treeningkava. Koeravõitlusi uurides vaatasin palju videosid, mis levisid 1980ndatel ja 1990ndatel. Need olid küll illegaalsed, kuid sealt oli koeravõitlust kõige parem õppida. Koeravõitlustest rääkides – Eesti naaberriikidest on

Soomes koeravõitluste kommuun üsnagi suur, kuigi seal on need illegaalsed. Venemaal on ka suur koeravõitluse kommuun, seal ei ole need illegaalsed.

Kuidas käitub politsei koeravõitlustel kinnivõetud koertega?

Ideaalmaailmas saaksid koerad uue võimaluse ja nad rehabiliteeritaks, kuid kahjuks päriselus ei ole see nii. Politsei tegeleb koeravõitlustega kui kuritööga ehk koerad pannakse magama ning inimesed saavad kas trahvi või vanglakaristuse. Aga peale karistuse kandmist saavad inimesed kõike seda uuesti teha.

1980ndatel, kui teatud tõugu koerte rünnakud inimeste vastu järevalt suurenesid, algas tõuspetsiifiliste õigusaktide rakendamine, millega saab keelustada või piirata teatud koeratõu omamist ja anda nende omanikele rohkem kohustusi (nt kiibistamine, kindlustus, spetsiaalse treeningkava läbimine). Kas tõuspetsiifilised õigusaktid (breed-specific legislation) on vajalikud?

Ma ei nõustu nendega, kuid leian, et need on vajalikud. Jah, ma tean, et see on paradoks. Tõuspetsiifilised õigusaktid on kui rassism koerte vastu. Teiselt poolt liigitavad inimesed asju selle järgi, mis on ohtlik ja mis ei ole. Seejärel eemaldatakse oht pildilt. See ongi tõuspetsiifilis- te õigusaktide mõte.

Mitu korda aastas saad Sa koera käest hammustada?

Hammustada saan umbes kaks korda aastas, kuid mitte oma koerte käest ja ligikaudu pooltel kor- dadel kogemata. See tähendab, et

koer tegelikult ei taha mind ham- mustada. Sedasi juhtub näiteks siis, kui lähen trennis koerte kak- lust lahutama. Tänaval olen Mali- noisi koera käest ühel korral ham- mustada saanud, ta tõmbas mu püksid ribadeks.

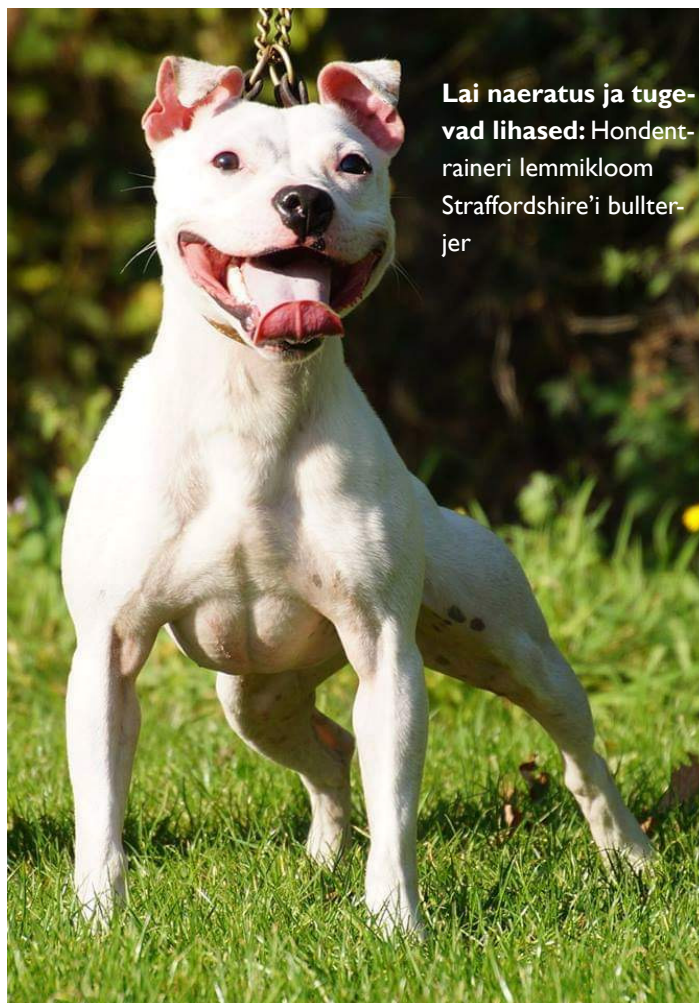
Kas koerte eutanaasia peaks olema varjupaikades keela- tud?

Jah, sest see näitab, kui silmakirja- likud on varjupaigad. Koerte varju- paik peaks olema koht, kuhu saa- detakse koerad, kes on päästetud ja vigastatud või nende omanik on surnud. Ebainimlik on panna ma- gama koer, kes on toodud varjupai- ka, kuna omanik ei saanud tema- ga hakkama ning varjupaigal ei ole raha, et koera eest hoolt kanda.

Kuidas saak- sime inimesi panna roh- kem huvitu- ma koertes- pordist ning mitte koer- tenäitustest?

Ma arvan, et see, mis koer- tenäitusel toi- mub, on eba- inimlik: koeri sikutatakse ja ka m m i t a k s e ning hoitakse terve päev puuris. Karika kättesaamisel visatakse koer jälle puuri kuni järgmise näitu- seni. Samas on koertenäitus aktsepteeritud kui koerasõb-

ralik „sport”, kuigi tegelikult see nii ei ole. Koeraspordivõistlusele on raske osalejaid leida, kuna koe- raomanikud on reeglina väga lai- sad. Statistiliselt tegeleb Hollandis koeraomanik keskmiselt oma koe- raga kolm minutit päevas. Koeras- pordiks on vaja nii inimesel kui ka koeral palju pühendumust, mida kahjuks väga paljudel ei ole. Selle- pärast ongi koertenäitus nii popu- laarne, et seal on ainult vaja seda, et koer seisaks paigal. Koeraspordis on vaja hoolitseda, et koer sööks hästi, et ta tervis oleks korras, et koer saaks päevas piisavalt liiku- da ja et koer paraneks vigastustest kiiresti. Koeravõitluste koerad on mõeldud koeraspordiks ning kui inimene ei viitsi koeraspordiga te- gelelda, siis ei tohiks ta koeravõitlu- se tõugu koera võtta.



Lai naeratus ja tuge- vad lihased: Honden- raineri lemmikloom Straffordshire'i bullter- jer

PILT: ERAKOGU

HABRAS PIIR REAALSE JA EBAREAALSE VAHEL



RENAR KIHHO

Martin Alguse draama „**Midagi tõelist**“ kahes osas
Lavastaja, lavakunstnik Andres Noormets (Ugala)
Helikujundajad Andres Noormets (Ugala) ja Hans Noormets
Kostüümikunstnik Maarja Viiding
Fotokunstnik Maris Savik
Valguskujundaja Jaanus Moor
Etenduse juht Siim Sareal
Osades Riho Kütsar ja Veiko Porkanen
Esietendus 9. novembril 2018 Tartu Sadamateatris
Külustus toimus 13. novembril 2018 Tartu Sadamateatris

Andres Noormetsa minimalistlikult lavastatud draama „Midagi tõelist“ autor on Martin Algu. Lavale tuuakse lugu end virtuaalsete pahedega sidunud keskealisest mehest, kes satub pettuse ohvriks. Lavastus avab virtuaalmaailma sukeldunud ja sinna kadunud inimeste kerge haavatavuse, mis üha arenevas tehnikamaailmas pole välistatud kellegi jaoks.

Elu mõtet otsiv keskealine Leo vaevleb pornosõltuvuse käes, kuid seab eesmärgiks tulla virtuaalsest elust välja ning tunda midagi tõelist. Sisuliselt süütu sooviga mees leiab end peagi väljapääsmatust olukorrast, sest satub ootamatu väljapressimisskeemi kätte. Pettuse taga on enda probleemidega võitlev 32-aastane Karl. Laval kujutatud meeste vahelise vastasseisuga tõstetakse esile tänapäeva ühiskonnas üha ähmastav reaalsuse ja ebareaalsuse vaheline piir.

„Midagi tõelist“ tundub vastuolulise pealkirjana ning pisut iroonilisena, sest lavastuse tutvustuse esimehe lause „Lugu pornosõltuvuses Leost ...“ märgib sõltuvust millestki tehnilisest ja millegi tarbimise va-

jalikkust. Lavastuse jooksul selgub, et millegi tõelise all mõistetakse reaalsete tunnete tundmist ja argielu värskendamist. Lavastus on alla 14-aastastele keelatud oma idee tõttu, sest sõnakasutus jääb viisakuse piiridesse ega muutu labaseks. Lavastuse teema on lihtsalt võigas. Kahe lapse isa Leo, kes on rutini- nist tüdinenud, otsib tõelist tundes- delisust. Kindlasti mitte esimeses ega teises nooruses Leo pereelu on muutunud monotoonseks, mis paneb mehe õnne otsima. Ta leiab otsitu, kuid see osutub hästi val- mistatud lõksuks, mille on üles seadnud vanglast vabanenud Karl. Keeruka väljapressimisskeemiga lagedale tulnud mees tegutseb armastuse ja raha nimel. Kujunenud pettus muutub ohtlikuks mõlema- le osapoolle. Seesuguse olukorra tagamaaks on Karli rahamured ja platooniline suhe naisega ning Leo tuim argipäev.

Veiko Porkaneni Karl on keevavere- line ning ohjeldamatu. Nähes ühis- konna valukohta, seab ta üles lõk- su, kus peibutiseks on alaealine, uskudes samal ajal siiralt enda õig- lustundesse ja ühiskondlikku mo- raali. Riho Kütsari Leo elu näib te- gelasele endale sihitu. Ta satub oma aususes üksteisele järgnevate eba-

õnnestumiste ohvriks ning ainsaks lohutuseks on virtuaalne maailm ühes pahedega. Oma tegevuse üle kontrolli omamata jõuab ta siiski hetkeni, mil avaldub tema moraal ning tahe aidata noort neiu. Me- hele jääb tunne, et ta teeb midagi õigesti, kuid teisest küljest on tema käitumine ühiskondlikult taunitav.

Laval toimuv on justkui põnevik, kuid siiski ei arene see lugu tril- lerile sarnaneva kiirusega. Teksti, mida esitatakse, on hulgaliselt. Märkimisväärne on kahe näitle- ja tekstikäsitus, mis on detailselt hingestatud, laitmatu rütmiga ning energiaga laetud. Kuna mõlemad tegelased istuvad terve etenduse aja keset lava asetsevatel toolidel, siis pöördeid täis füüsiline tegevus lavastusest puudub.

Jälgimisväärne on mängu- pak- kuv näitlejate miimika ja kehakeel, mis enamjaolt väljendab rahutust, närvilisust ja sisemiste tunnetega võitlemist ning nende alla suru- mist. Minimalistlikult lahendatud lavastuses on oluline näitleja ke- hastatava tegelase vahetu kontakt publikuga, näitlejate tõeline rolli- tunnetus. Publik on tegelase jaoks nagu hea sõber või psühholoog, kes mure ära kuulab. Just nimelt mure,

sest tekst on pigem selgelt sõnastatud mõtete voog, mis olemuselt on rohkem siiras südamepuistamine kui peast esitatav kõne või mono-loog.

Näitlejate emotsioonid ja tunded jõuavad kiirelt publikuni, sest visuaalselt jälgitavaid objekte on laval ainult kolm: kaks isikut ja tagaplaanil olev ekraan. Lavastus rõhub vaataja enda kujutlusvõimele ja tema sees tekkivatele emotsioonidele. Tagaplaanil olevale ekraanile kuvatakse pilte kohtadest, ka virtuaalsetest, mis toetavad mingisuguse isikliku nägemuse tekkimist publiku kujutluses. Vesimärgina on igal pildil teokarbimotiiv, mida võib tõlgendada kui allakäiguteed või ebareaalsuse hüpnootiseerivat toimet, mille kammitsaist on end raske lahti rebida, et elu reaalsusega taas kontakt luua. Samas pole ka tihti oluline, et vaataja pilk oleks suunatud lavale, sest teksti jälgimine on

olulisem. Kogu emotsioon luuakse enamjaolt tegelaste kõnes tajutava tundelisusega, kuid osalt helikujunduse ja tegelaste pea olematu liikumisega.

Kunstiliselt on lava neutraalne ning jahedavõitu. Ruumika lava ja tegelaste pleekinud riiete valget-hallikat tooni varjutab sinise valguse kuma, mis raamib hästi lugu virtuaalelust, kus igaüks saab end mustast valgeks teha ning süütut mängida või seda tahtmatult olla. Kohtvalgus loob tegelaste seljataha heledale lavapõrandale tumeda varju, mis justkui tugevdab tegelaste tormakalt õiglustundele rajatud pahelist käitumist. Lavastus algab tegelaste sättimisega lavale, mille juurde kuulub ka kerge näitlejate puuderdamine, riiete ja soengute kohendamine – jääb mulje, et tegemist on telesaatega. Siiski mitte: lavastuse kontekstis pole üldse oluline, kus viibivad kõnelejad tol

hetkel, sest kogu tähelepanu koonduvad nende toime pandud tegudest jutustavale kõnele ning väljendatavatele emotsioonidele ja tunnetele.

Võib jääda tunne, et kaks tundi kestvas etenduses ei ole midagi jälgida. Tegemist on lavastusega, mis on võrreldav raamatu lugemisega: mõte jälgib mingit lugu, kahe tegelase tekst on peas tekkivatele kujutlustele aluseks ja pinget tekitab aus, kuid mitte vulgaarne sõnakasutus äärmiselt jalestusväärse ideega lugu edastades. Pingeseisundis olevate tegelaste sisemaailm avatakse publikule üksikasjalikult ja sõnadesse pandult, sest sellises seisundis inimesel on raske enda vastu aus olla ja oma mõttemaailma muud moodi avaldada. Kogu loo sisemine valu ei lähe kaotsi ega muutu tehislikuks, vaid hoiatab reaalsuse ebareaalselt kiire kadumispotentsiaali eest, kui iseend ja oma tegevused hooletusse jätta.

Hingestatunud miimika ja tekstikäsitlus: nii Kütsar kui Porkanen etendavad oma rolli meisterlikult.

FOTO: MARIS SAVIK (VANEMUISE KODULEHELT)



KAS NÄEME UNES TULEVIKKU ETTE?

Korraliku ööune vältel kogeb keskmine inimene umbes kaks tundi REM-und, mil näeme unenägusid. Unenägude täpne funktsioon pole teada, mis jätab ruumi igasugustele maagilistele spekulatsioonidele. Niisiis kehastus Miilangu toimetis sensitiivideks ja mõtiskles, mida unenäod tuleviku kohta rääkida võivad.

Sind külastab unenäos noomiva ilmega Hugo vaim.

Selline unenägu võib näidata, et sul tekib raskesti matemaatika eksamil ühe punkti saamisega. Hakka ruttu õppima!

Kehastud unes spiooniks.

Hoia silmad lahti: on tõenäoline, et leiad peagi aardelaeka koos hunniku varasemate lendude kontrolltöödega.

Näed unes, et lendad.

See ei saa tähendada midagi muud, kui et varsti justkui lendad läbi arvestuste nädala, pingutamata, viieterida järel.

Näed unes, et kukud kuskilt kõrgelt alla.

Sul veab! Võib loota, et peatselt kukub sulle ootamatu õnn sülle. Näiteks saad keerulises õppeaines hea hinde või valmistab Toidutorn järgmisel päeval just sinu lemmikrooga.

Keegi ajab sind unenäos taga.

Pea meeles, et eeskujulik õpilane põhjendab oma puudumisi. Muidu võib juhtuda, et pead koolimajas klassijuhataja eest põgenema.

